

310561 వ్ర తి ది న ము వ్ర క టి ం వ (బ డు ను

Vol. 9. } ఔన్న వట్టణము 1923 వ సం॥ మార్చి నెల 29 వ తేది గురువారము } No. 301
సంపుటము ౯ } ఉ థి రో ద్దా రి నా మ స ం వ త్స ర ము, చైత్రమాస శుద్ధ ద్వాదశి ౧౨. } సంచి* 30౧



అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు



అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు మన మయిన మందు

చక్క-నిడబ్బి తో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 వ్ర తి యి ం ట ను ం డ ద గి న ది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధమృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమంతుగాక. చిలుమండులవలన వెన్నముగలుగను. పంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన జేశమునందంతటను కలసివది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

MACHINERY MARSHALLS

మెషిన్ల - మార్షల్స్

త్రయారు చేయుటకగు వ్యయము తగ్గించున మావద్ద ప్లాకులో సిద్ధముగానున్న ఈ దిగువ తెలుపబడిన మెషిన్లు తగుదలధర ప్రకారము యిచ్చుటకు వీలు గలను.

ఆవిరియంత్రములు, బాయిలర్లు, లోకోమోటైలులు, స్టాక్సు మెషిన్ల, రోడ్డురోలర్లు, పోర్టుల్ ఎంజిన్లు (ఆవిరి లేక చమురు ఉపయోగించబడు). ట్రాక్టర్లు ఎంజిన్లు, క్రూడు ఆయిల్, కిరసనాయిలు ఎంజిన్లు, ఆయిల్ లోకోమోటివులు, స్టాప్ ఫోర్డు పిండియంత్రములు, ఇన్ విన్ సిబిల్ పెంటిఫూగులు పంపులు, నూయేజి పంపులు మొదలగు అన్నిరకముల పంపులు. పెట్రోలు పైరుయంత్రములు, దుంపలుకోయు మెషిన్ల, పలువిధములైన

పలకలు మున్నగునవి కోయు మెషిన్ల, ఆయిల్ మిల్లింగు అండు రిఫైనింగు మెషిన్ల, మోటారు నాట్టిలు, డిస్ ఇంటిగ్రేటరులు, ఆహారమును తయారుచేయు యంత్రములు, శ్రేష్ఠతరమైన ఎంగిల్ బర్లు బియ్యపుయంత్రములు, అన్నిరకముల విసనకట్టలు, అన్నిరకముల పంపులు, మార్బుల్ డ్రిల్ చక్కులు, శాండర్స్ ఆయిల్ ట్రాక్టర్లు మొదలగునవి మావద్ద నున్నవి.

చిత్రవిచిత్రపు యంత్రముల క్యాటలాగునకు వ్రాయును. మీకు కావలసిన యంత్రములను పంపున, మంచిసలహా నొసంగెదము.

MARSHALL SONS & Co (India) Ltd.
9 SECOND LINE BEACH MADARS.
AND AT
CALCUTTA, BOMBAY, LAHORE, COIMBATORE, BEZWADA & TANJORE.

తిలక్ స్వరాజ్యనిధి.

ఒక స్వరాజ్యభిమాని సంస్కృత మహాభావములూని సభాపర్యయ 500 ప్రతులు, విరాటపర్యయ 500 ప్రతులు మా కర్తవ్యము. ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఒక్కొక్క స్థానమునకు నూటియైన ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి కడురహస్యముగ 60 రతుల వరకు సరిగ్గా పాఠములమీద ముద్రింపబడినది. సభాపర్యయ 220, విరాటపర్యయ 268 రాజుల పేరము గలవి.

ఈ గ్రంథ సంపాదకుడు వీరి విశ్రయధనములూ సమము తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి యిస్తుంటుంటే ఆభిలషించుచున్నాడు. స్వరాజ్యభిమానులందఱును ఈ నిధికి ధనసహాయమునగుర్చుటయే సరిమీకుల కోరుచున్నాము. ఒక్కొక్కరకు ధర రూ. 2-0-0 లు ఐది వి. పి. లో పంపబడును. రూ. 2-0-0 లు పంపినవారికి రిజిస్ట్రేషన్ బుక్కు పోస్టుగా కోరిన గ్రంథము పంపబడును.

జి. ఎస్. సింగం ఆంధ్రప్రదేశ్, పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

డాక్టరు. ఆ. లక్ష్మీపతి బి. ఏ. ఎం. బి. & సి. ఎమ్. గారి పోషణ క్రింద నిర్వహించ బడుచున్న

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మసి లిమిటెడ్

శ్రేష్ఠ మైట్రియం, హాస్యము లేవడీయం ఆయుర్వేదీయ ఔషధములుగల ఔషధశాల యిది యొక్కటియే.

ప్రాశస్త్య, ప్రశాంతివైద్యవిధానములం దాని తేలిక నట్టి ప్రతిబింబం, వారిచే మిక్కిలి శాస్త్రసమృద్ధముగా ఆరిత శాస్త్రీగా తయారుచేయబడిన ఔషధములు అమితముగా మా వద్ద హాజరులో నున్నవి.

శ్రీ త్రిది, మేలైనదియు నైన ఔషధము : అవయోగంప బడుచున్నది. మా ఔషధశాలయందు తయారగు పూర్విక ఔషధరాజములు గుణము నందుగాని, శ్రేష్ఠత్వముందుగాని యితర చికిత్సలకు ఎంతమూలము తీసిపోవులేదు.

నగదుతోకాని, లేక పంటబడినూ, మర్యాదస్థులను నైవేదిక జామానతోగాని యేర్పాటులకు వరభావమును ఈవు కొనవలెను.

మేనేజరు, 185 మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు.

ది మద్రాసు అండ్ నదరన్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకొక్కటే ఉన్నదే)

మార్చి నెల 30 వ తేదీ నుండి ఏప్రిల్ నెల 2 న తేదీవరకు ఆదివారమునాడు, తిదిమ సెలవు దినములందు ద్వైతకారము రాయపురమునకు, రాయపురమునుండి బండ్ర రాకపోకలు గలవో ఆ ప్రకారమే ఉండునని తెలుసుకొనవలెను.

కావలెను

విశయగరములో నున్న మానిసిపల్ హిందూ బాలికా పాఠశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయురాలు పదవికి ఒక తక్షణమైన సేకరణకేసు ఉపాధ్యాయురాలు కావలెను.

నెల 1 కి జీతము రూ. 40/- వీరియైన యివ్వబడును. వర భావములో (1) వయస్సు, (2) బాలి, (3) ఏ తరగతివరకు చదివి యున్నది, (4) బేర్కెట్లు రెండుగట్టి, యితరవిషయములు, (4) ఇది వరలో ఎప్పుడైనా ఉద్యోగము చేసియున్న ఆవిడములు మొదలగునవి తెలుపవలెను.

1928 నెల 15 వ తేదీ నెల 15 వ తేదీకు అయిన పిమ్మట వస్తువరభావము అంగీకరింపబడవు.

మానిసిపల్ ఆఫీసు } డి. సుబ్బారావు, విశయగరం, 19-2-28. } ఛాన్సెల్, మానిసిపల్ కాన్సల్.

తెలుగునది! } శ్రీ త్రివిక్రమాచార్యులు!

బల్లారి ధర్మవరం. కృష్ణమాచార్యుల

రోషనారా శివాజి అను నాటకము మెలరు 1-0-0 వలయువారు బల్లారి, రమావిలాస ప్రెస్సునకు వ్రాయవలెను.

జాతీయవిద్య

సాధక బాధకములు

విద్యార్థులు

జాతీయవిద్యను గూర్చియు, తద్విధానమును గూర్చియు విద్యార్థులు ప్రతికలలో అనేకపర్యాయములు చర్చించియున్నారు. స్వపరిపాలనలో జాతీయవిద్య యెట్లుండవలెనో అది మనకు తెలిసినవిషయమే. విజాతీయపాలనల విద్యావిధానమునకు ప్రతికోధముగా జాతీయవిద్యను గలపవలసిన దుర్గతి నేడు మనకు ప్రాప్తించినది. ఈవిషయస్థితిచే నేడు మనకు అనేక ప్రతిబంధకములు గలిగినవి. గత "స్వదేశోద్యమ" సందర్భమున అనేక జాతీయపాఠశాలలు బయటపడెనవి. మరల ఇప్పుడు అసహాయోద్యమ సందర్భమున జాతీయ పాఠశాలలు బయటపడెదమన్నవి. జాతీయవిద్యాసమునకు ఉత్తరణకు జాతీయవిద్య అత్యంతముఖ్యమైనసహకారి యని యిందుమూలమున స్పష్టమగుచున్నది. అఖిలభారత జాతీయవిద్యాపరిషత్తువారు ఏర్పాటు చేసినసభ యొకటి కావలెను బాలు భగవానుదాసుగారి ఆధ్వర్యమున గత సమావేశమున యొకవిద్యావిధానమును తయారుచేసి నాని తెలియుచున్నది. ఇటులనే గత రెండు దశాబ్దములలో అనగా 1906 లో వంగదేశమున సర్. నుబూన్ బెన్ట్రీ గారియొక మాన్యుక్రిందను, 1917 లో మద్రాసునందు డాక్టర్ ఆస్ లింకెంటుగారి ఆధ్వర్యమునకు పరిషత్తులు యేర్పడినవి. ఈ రెండుపరిషత్తులక్రిందను ఆయాకాలములలో కొన్నికళాశాలలు, సామాన్య విద్యాలయములు, సాంకేతికవిద్యాలయములు, వైద్య కళాశాలలు బయటపడియుండెను. నేడు ఆకళాశాల లన్నియు నేనుయినవి? అవి అంతరించుటకు గల కారణము లేవి? యని మనము విచారించవలెను. మతీయు ఆకాలముననే అనగా 1907-10 సంవత్సరములలో ఆంధ్రదేశమునను తీర్చిమైన సంవత్సరము కలిసియుండుటచే ఆంధ్రులు తమ జాతీయోత్సాహవిన్నముగా ఆంధ్రజాతీయవిద్యాపరిషత్తును ఏర్పరచి దానిక్రింద ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలను స్థాపించి నేటికిని దానిని నిర్వహించుచున్నార. అంతరించిన యాపరిషత్తులయొక్క (వంగజాతీయ విద్యాపరిషత్తు ఇటీవల పునరుద్ధరింపబడినది వినుటకు సంతసించుచున్నాము) సజీవముగా నుండి కత్తికొలిది నేటికిని పాటు బడుచున్న ఆంధ్రజాతీయవిద్యాపరిషత్తుయొక్కయు అనుభవమున దృష్టిపథమున నుండుకొని విచారించినగాని జాతీయవిద్యా సమస్య మనకు బోధపడును.

దేశము రాజకీయమునను, ఆర్థికమునను, విద్యావిషయమునను దాదాపుము చేయుచున్నది. మన ప్రాణ మాన ధనములు విదేశీయుల హస్తగతము లయినవి. మనగడ దుర్బలమైనది. దేశములోని వాణిజ్యము పరిశ్రమలు ఉద్యోగములు వారిని. వారి ముద్రలేనిది యెంతటి విద్యావంతు డైనను యెందుకును కొఱుగాదు. దేశములోని ముఖ్యమైనవృత్తు లన్నియు కంపెనీ వారిచే నాశనము చేయబడినవి. దేశము దారిద్ర్యదేవతకు నిలను మయినది. ఇట్టి పరిస్థితులలో జాతీయవిద్యాలయము లెట్టి స్థితి యందుండునో యోచించుట, మనదేశమున నూటికి తొంభది మందికి పైగా పాటకపుజనులను, కృషివలులనై యున్నార. వీరికి విద్యయం దభిమానము లేదు. మతీయు వారికాలము వారి వృత్తుల నిర్వహణమందే గడవిపోవుచున్నది. కావున విద్యయం దాసక్తిగలవారు బహుశక్తువు. వీరు జీవనోపాధికొనుట చదువుకొను మధ్యతరగతులవారై యున్నారు. ప్రభుత్వమోదము బడసిన విద్యాలయములందు విద్య నభ్యసించిన గాని ఉద్యోగములు లభ్యము కావు. కేవలము విద్యకొనుట విద్య నార్జించు వారు లేనియె చెప్పవచ్చు. దేశీయులెంత ఆనాదరణ చేసినను ప్రభుత్వము నిరసించినను కేవలము విద్యకొనుట సంస్కృతము నభ్యసించువారు యిప్పటికి ఆచుటచుట్ట గలరు. ఇట్టి స్థితి గతులలో జాతీయవిద్యాలయములకు విద్యార్థులెవరునుండి రాగలరు? సారాంశ మేమియనగా : చదువుకొనువారిలో చాలమంది ఉద్యోగముల నాశించువారు. వారి కింకను విజాతీయవిద్యవై విముఖతగాని జాతీయవిద్యవై అనురాగముగాని కలుగలేదు. ఉద్యోగములలో నిమిత్తములేని వైఖ్యలు వ్యవసాయదారులు మొదలగువారికి విద్యయం దాసక్తి లేదు. ఇప్పుడు ఉద్యోగములు మట్టుమయినవి. ఉద్యోగవాంఛచే చదివినవారలకు నిరాశ కలిగినది. కాని యింకను భ్రాంతి వదలలేదు. ఉదరపోషణకు మార్గములేదు. ఇట్టి విషమస్థితియందు మహాత్ముడేతెంచి ప్రజల దృక్పథమును మార్చి ప్రబోధము కలిగించెను. కాని జీవనోపాధికి మార్గంతరము కనపించక ఆంధ్రకారమున తడవులాడుచున్నారు. ఇదియంతయు పట్టణములలోని యవస్థ; గ్రామంతరము లందలి

స్థితి వేరు. చాల గ్రామములలో పాఠశాలలే లేవు. పట్టణానికెవరూ విద్యయొక్క యావశ్యకత యెరుగరు. వారికి ఉద్యోగముల యాశ లేదు. కావున పట్టణములందలి సహనాగరికత వ్యాపారముగ గ్రామముల నావరింపకపూర్వమే, జాతీయప్రబోధము గావించి జాతీయపాఠశాలల స్థాపించిన సవి బాగుగా నభివృద్ధి చెందగలవు. గ్రామజీవనమును గౌరవపదముగాను, జ్ఞాన ప్రదముగాను చేసి పట్టణములయొక్క కృత్రిమ నాగరికత నుండి సురక్షించుట జాతీయవిద్యయొక్క ప్రథమధర్మము. జాతీయోక్క ఆయువుపట్టు గ్రామములందే గలదు. జాతీయోద్యమమునకు పట్టుగొమ్మలు గ్రామములు. వారియందు జాతీయభిజముల నాటుట ముఖ్యము. కావున వారివృత్తివిద్యలలో భాగ సామాన్య విద్యను గలపిన వారి కనుకూలముగ నుండును. వైకుంఠిల్లెలెంతవో విద్యకై పట్టణములకువచ్చి చుర్యవ్యసముల పొలుగుట మనము చూచుచున్నాము. విద్యావంతులైనవారు గ్రామ సేవల వదలి పట్టణ వాసులగుట వల్ల గ్రామములు జాతీయోద్యమములకు దోహద మొనంగజాల వున్నవి. రాజకీయమునందునలే విద్యావిషయమునను గ్రామమునే ప్రాతిపదికగా దీసికొనవలెను. గత పదిహేనుసంవత్సరముల జాతీయ విద్యాసభమును పరిశీలించినచో ఈ విషయము చక్కగా బోధపడగలదు. గత "స్వదేశోద్యమ" కాలమున వంగదేశములో పది పట్టణములయందు జాతీయ పాఠశాల లేర్పడినవి. అందు వైద్యము, ఇంజనీరింగు, పరిశ్రమలు మొదలగు వృత్తివిద్యలు నేర్పనవి కూడ గలవు. వంగజాతీయవిద్యాపరిషత్తునందు ప్రభుత్వపురస్కార లందకు గలరు; కాని ఆవిద్యాలయము లన్నియు నేలేయయినవి? వానిలో గొన్ని అంతరించినవి; కొన్ని ప్రభుత్వ పాఠశాలలుగ మారినవి. పాఠశాల లంతరించుటకుగల ముఖ్య కారణములలో యొకటి పిల్లలు లేకపోవుట. అప్పటినుండి నేటి నఱకు క్రికేషులైన శ్రీ హనుమంతరావు పంతులుగారి ప్రాణ దానముచే సజీవముగా నున్న ఆంధ్రజాతీయకళాశాల సహితము తగినంతమంది బాలురు లేకపోవుటచే కళానిహీనముగా నున్నది. ఆంధ్రులు తమలోని పురుషావతారమైన జాతని బలియిచ్చుట కైనను నొప్పుకొనిరి గాని తమపిల్లల బంపి కళాశాలను కళావంతులుగా చేయ నిచ్చుగొనలేరి. కావున పట్టణములలో జాతీయ పాఠశాల లభివృద్ధి చెందజాలవు. అచార్య ప్రభుత్వచంద్రుడు సహితము ఈ విషయమును ప్రవచించియున్నాడు. నుజురారునందలి జాతీయపాఠశాలలలో యొక్కవమంది విద్యార్థు లుండుటకు కారణము అచటివారు స్వతంత్రజీవనము చేయగలిగి యుండుటయు ప్రభుత్వోద్యోగవాంఛ లేకపోవుటయు. ఈ పరిస్థితులు మనకు గ్రామములందు గలవుగాని పట్టణములలో లేవు. పట్టణములలో జాతీయ పాఠశాలల నెలకొల్పుట వానిని అపకీర్తి పాల్పెయ్యటయే యగుచున్నది. కావున గ్రామసేవలయందు జాతీయ పాఠశాలల స్థాపించుట మన ప్రాంతమునకు శ్రేయస్కరము. దేశీయవిద్యవై ప్రజలకుగల విముఖత ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు వెళ్లిన గోచరించును. నేల చువాల నిద్వివహారు గలరు గాని పండితవంశములో (చదువునం దాసక్తి గల) జన్మించి శ్రద్ధా భక్తులతో చదువుకొను తమ పిల్లల బంధువారు బహు అరుదు. తీక్షణునిన ఒకరిద్వరు దప్ప మిగిలినవారందఱు దమ పిల్లల ప్రభుత్వపాఠశాలలకే పంపుచున్నారు. కాని పిల్లవాడు నుండగిడ చెప్పినమాట వివక చదువుకొనక తమకే యెదురు తిరిగినప్పుడు "నేమనో కాతజ్జనా వెల్లరా" యని పంపుచున్నాడు. ఇట్టి విద్యార్థులలో కళాశాలవారు పడు తిప్పలు వారికే తెలియగలవు. కాని, అచట వివిధములైన వృత్తివిద్య లుండుటకల్ల కొంతకాలమున కైనను చొరకవచ్చి బాగుపడుట తటస్థించుచున్నది. ఇచట విద్య పూర్తిచేసిన పిమ్మట కలకత్తా మొదలగు విశ్వవిద్యాలయములకును, నాటి బొంబాయియందలి కర్మాగారములకును ఉన్నతవిద్యకై వెళ్లుచున్నారు. మనము కళాశాలపై నిష్పటికలె సవతిల్లి ప్రేమ మాత్రక శ్రద్ధవహించినచో నవ్య భారతపుత్రులతో కళకళలాడు మాతృమందిరముగ మార్చవచ్చును. ఆంధ్రులు విశాలహృదయులతో కళాశాలకు ధనసహాయము చేసి తమ పుత్రతర్తముల నచటికి పంపినప్పుడే ఆది ఆంధ్రజాతీయ వికాసమునకు తోడ్పడగలరు. కళాశాలను విశ్వవిద్యాలయముగ మార్చి కొన్నికాఖలం దైనను సంపూర్ణ విద్యవ్యవస్థలభింప జేసినప్పుడే కళాశాల సార్థకము కాగలదు. ఇది ఆంధ్రుల ప్రథమకర్తవ్యము. ఈ విద్యుత్తధర్మమును మనము గ్రహించి నప్పుడే మన దేశభిమానము కార్యరూపము చెందును.

జాతీయవిద్యాభిమాని.

న్యాయస్థానవార్తలు

మద్రాసు హైకోర్టు మార్చి 28

(ఫీల్డు జస్టిసు, జస్టిసు రామేశ్వరయ్య ఎదుట)

పునర్వివాహము జేసికొనిన వితంతువు మైనరు పుత్రునకు గార్డయనుగ నుండవచ్చునా?

సుబ్బయ్యయ్య అనుకామె (పేటివనం) చిత్తూరు జిల్లా ధాన్యపాకం గ్రామ కౌతుక గురంగారెడ్డి జైలరు కుమారుని రియేండ్ వానిని కనస్టేబుల్ జేయవలసిందిగా హాజరును కార్డునుకు దరఖాస్తు జేసికొన్న కేసు లో న్యాయమూర్తులు ఆపిల్లవాని నామకేచ్ఛివేయటం కుత్తయి జేసిరి. పేటివనం దెబ్బకొనున జేయగా, క్రిందటిపాంత్ కుండుగకు ముందు ప్రతివాది, వాదిసోదరుడు, వాదికుమారుని కండుగుకు 10 రోజులు యింకొని కుండువనని తీసికొనివెళ్లి వాదియొక్క సార్లు పంపునని కోరినను కుండుకుండెను. వానిపై హాదీయను కార్డునుకు ఆమెదరఖాస్తు జేసెను. ఆపిల్లవానిని కుండుకొప్పుకు కారణము, ఆమె ధాన్యపాకం నుండి సామియెడ్డి గొట్టయొందుది, జేయవలసిగా క్రిందటి పేటయందులో మొదలకాలేజి ఆస్తిపై యి ప్రాప్తనరుదాత్తుకు వాజ్ఞాపాలనాను గాని పేట్టికేసికొనుచే, ఆపిల్లవాని కాలిబియ్యం వాది రెడ్డివారిచే వెలివేయబడుచున్నది యని చెబుచుండెను.

జడ్జిగారు మార్చి 28-నెక్కువ ప్రకారము, ప్రభుత్వ చట్టంలోని పేటపై ఆపిల్లవాని కేసునుగ నుండు (పీపుల్స్ లు నామకేచ్ఛి మార్తము తీసివేయవలసియు, యామెనివయు యితియలలో బాటు ఆలోచింప వలయుననియు, యావధ్య కనుకు ఆపిల్లవాడు జైలులోని కుండువనియు వాదింపబడెను. ఇదే విధముగ సి. జున్. వీరభానురెడ్డిగారును, ఎ. యస్. రామలింగారెడ్డి గారును, (హయ్యరం నడదీని జనలు ఆపి నరు) రావు సామెలు కోరికరెడ్డి గారును (బెడ వాడ) ఆఫీసరులు లను బంపిరి. వీరు వాది కోరికా ర్విని భోజనముజేయటం కోరెననియు రెడ్డివారిలో ఆట్లు చేయననియు చాలవంది కలగనియు చెప్పిరి. ఆపిల్లవాడు రెడ్డిగార్ల నుండుబలన వచ్చిన సాఫీక నివాసమేమియు లేదని వారుచెప్పిరి.

ప్రతివాది పక్షమున యిట్లు వాదింపబడెను. ఆమె పునర్వివాహము జేసికొనుటవలన ఆమె మొదట గార్డయను గ నుండు హక్కుపోయినదియు ఆమెపై ఆపిల్లవాడు పెరిగిన వో వానిని వర్త ప్రభుత్వ నిగ జూచిదనియు ఆట్లుండుట ఆపిల్లవానికి శ్రేయస్కరము గాదనియు వాదించుట ఈవాదమును సి. ఆర్. రెడ్డిగారు గూడ ధృవపరిచిరి.

న్యాయమూర్తులు ఆపిల్లవానిని తిరిగిచ్చి వేయవలెనని తీర్పు జేచ్చి యి వానిభర్తయను ప్రతివాది ధరించవలెననియు ఆపిల్లవాని తేలమునకేమియును భంగముగలుగ వలయునెట్టిది. ఫీల్డు జస్టిసుగారు కాలము మానుచున్న దనియు, యారోజులలో పునర్వివాహములు జరుగునపుడు మరపు జట్టిపు జూడవలయు, చెప్పి, పెద్దపెద్ద వారందరిను ఆమెతో భుజించియుండ, ఆపిల్లవాని నామకు ఒక్కొక్క వయ్యుని చెప్పిరి.

వాదిభర్తయన్. దొరయ్యయ్య అయ్యలను ప్రతివాది పక్షమున సి. శ్రీనివాసయ్యగారు వి. యస్ గోవిందాచారి గారును వాదించిరి.

లంపెయ్యి ప్రయత్నంచిన నేరము

ఎస్కూరు ఫీల్డు (వెసిడెన్సీ) మేజిస్ట్రేటు ఎదుట

మార్చి 27 వ తేదీ ఎస్కూరు ఫీల్డు (వెసిడెన్సీ) మేజిస్ట్రేటు, లీలారా గంగారాం, కిత్తలూ గారు, ప్రజెంటివు సర్వీసు నూరింపెండేటు టి. అస్తిమగారికి లంపెయ్యి ప్రయత్నంచిన నేరము కేసునుచూపించిరి.

క్రామప్రాసీ క్యూటరు కేసును ప్రారంభించుచు తర్ఫీరి పితుకు నన్ని టింట్ల ప్రయత్నం జెప్పెను.

అస్తిమగారిని ప్రాసీక్యూటరు తరపున విచారణగా తాను నూరింపిండ్లెండుగురుచే పట్టు పెట్టెనుండి యే పాకేజిగాని కరిగింపకుండ పంపుట భయముగాదని చెప్పిరి. ఫిలబరి 27 వ తేదీ యస్. యస్. ఎల్. ఎల్. ప్రియరు మీదకచ్చిన ప్యాకేజీని

ఆంధ్ర నాయకుల పర్యటనము

నంచార క్రమమునమార్పు

మార్చి 29-30-31

ఏప్రిలు 1-2-3-4-5

6

7-8-9

8

10-11

12-13-14-15-16

17-18

19-20-21-22

23 మొదలు 31 వరకు

అనగా కడప, కర్నూలు, అనంతపురం, చిత్తూరు బళ్లారి మండలములు.

పశ్చిమకృష్ణామండలము

పశ్చిమగోదావరి

రాజమండ్రిలో ప్రదర్శనము

గంజాము మండలము

బరంపురమున విషయసంఘసభ

విశాఖపట్టణ మండలము

తూర్పు గోదావరిమండలము

తూర్పు కృష్ణ

గుంటూరు

దత్తమండలములు

ఫోర్టు సెంటు జారిగెజెటు

మార్చి 27 వ తేదీ మంగళవారము

పబ్లికేషన్

ఇ. కళ్యాణం వాల్మీకిగారు చిత్తూరు జిల్లా సెషన్స్ జడ్జిగారును.

ఎక్స్ జూర్నికలకాఖ

కల్లూరు జిల్లా ఉదయగిరిలో నన్న (వెడరిక్) పిలిచుం టైయిటు గారికి, మ్యారేజి కర్మి కల్పిచ్చు లోకార మీయడోడి. లాకాఖ

యస్. కళకావలం నా ముడు గానను, కోటిగిరి యం. రంగయ్యచెట్టిగారును తిరుకలి బొదిమేజిస్ట్రేటులుగ నియమింపబడిరి.

కంకర వెంకటస్వామివాయుడు అప్పయ్యనాయుడు గార్లు కర్నూలు బెంచిమేజిస్ట్రేటు గనియింపబడిరి.

రావల్ల దానియలు రివియండుగార్ల మద్రాసు కానక కర్మకర్తలగాజీనామా అంగీకరింపబడినది.

రెవిన్యూకాఖ

శుక్లం అప్పయ్య వాయుడుగారు సెలవునుండి రాగానే గుంటూరు (వెడరిక్) నియమింపబడిరి.

వెల్దా వెంకటకృష్ణరావుగారు గుంటూరు కృష్ణా సెషన్లు డ్యూటీకి ఆదంగల్య రివిజనుకు నియమింపబడిరి.

రావుసామెలు రామిసెట్టి సుబ్బయ్యవాయుడు గారు సెలవునుండి రాగానే గుంటూరు జేసరలడ్యూటీకి నియమింపబడిరి.

ఆఫీస్వికాఖ

జే. హెచ్. లాంగ్రీ గారు, గంజాం జిల్లా ఫారెస్టు ఆఫీసరుగ ను, 1 నర్సింపురపుకర్మకర్తలగుటవలన జేయుటకు నియమింపబడిరి.

హెచ్. పి. వార్లగారు గంజాం జిల్లా ఫారెస్టు ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

పబ్లికేషన్కలకాఖ

మహాదేవీలకంఠఅయ్యగారు గోదావరి ప్రదర్శనవిరి జను ఎగిక్యటివు ఇంజనీరుగ మార్పబడిరి.

ప్రాసీక్యూటరుకలకాఖ

సామ్యూల్ బాక్ గ్రేసుగారు మద్రాసు కర్మకర్తలకు పక్షమున మద్రాసు కార్పొరేషను సర్వీసుకు సెన్సుకొనబడిరి. వింజమాన్ రామమూర్తిగారు గోదావరి జిల్లాలో వైసు ప్రెసి డెంటుగ సెన్సుకొనబడిరి.

మల్లా మహమ్మదు మేపు సామెలు బహదూరుగారు గూడూరు లోలూ కాజీయై వైసు ప్రెసి డెంటుగ సెన్సుకొనబడిరి మేళ్ల చెరువు బుజ్జయ్యగారు నరసరావుపేట మ్యూనిసిపల కార్పొరేషన్ గ సెన్సుకొనబడిరి.

పర్యాయకాఖ

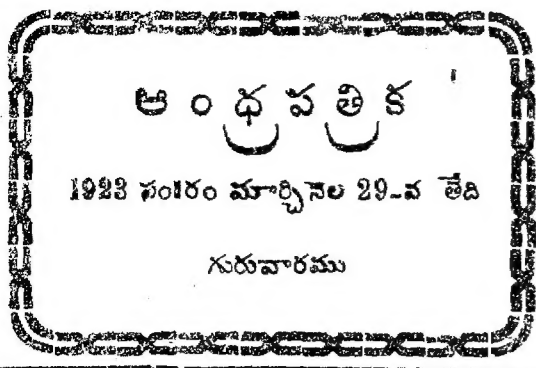
పరంగియలై పార్థసారథివాయుర్ గారు ఆనంతపురం జిల్లా ఎడ్యుకేషను ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి. ఉయ్యలూరు నుబ్బారెడ్డిగారు గుంటూరు జిల్లా ఎడ్యుకేషను కార్పొరేషన్ సర్వీసులకు సెన్సుకొనబడిరి.

మిలేనీయను ప్రకటనలు

పి. రామరావుగారు రెవిన్యూబోర్డుల్యంతు రివిన్యూ సెటిక్ సెంటు కాఖ ఫస్టు ఆఫీస్ టైంటుగ పనిజేయని నియమింపబడిరి.

జే. పి. బోసెపుగారు గుంటూరు జిల్లా మెడికలు ఆఫీసరుగ రిలీవ్ పొంది ఫీకల స్పెషలుడ్యూటీకి నియమింపబడిరి.

క్రొత్తనోటా మందిరి మరయొక్కనోటాను స్వప్నవశేయట
 నూడెతనభవదుట. ఈనోట్లలో పాస్టర్లు ముని కలయొక్క
 ప్రతియ జన్మాత్తివ బడియొందును. పాతవిగూడ
 కొంతకాలము చలామణిలో నుండును.



దేవాదాయముల చట్టము :
క్రొత్త యుద్దోగములు

దేవాదాయ ధర్మాదాయముల చట్టమువలన లాభ మెటులున్నను, క్రొత్త యుద్దోగములకు మాత్ర మవకాశము గలిగినది. చిత్తుచట్టమున లేని కమిషనరులబోర్డు నియామకమున, సెలెక్షన్ కమిటీ వా రేర్పరచిరి. ఇందునుగూర్చి దేశాభిప్రాయము వెలువడుటకు మంత్రివర్గమువారవకాశ మియ్యరయిరి. క్రొత్త యేర్పాటు ప్రకారము, చెన్నపురిలో కమిషనరులబోర్డు నిలిపి యుంచబడును. ఇందలి సభ్యులను ప్రభుత్వమువారు నియమించును. వీరికి జీతము లుండును. దీనిని దేవాలయపు కమిటీలకును అయ్యెడి ఖర్చును ప్రభుత్వమువారు గాక దేవాలయములే భరింపవలెను. దేవాలయముల ఆదాయమునుండి 100 కి 3 వంతున ఈ ఖర్చు నిమిత్త మియ్యవలయును. బోర్డునందు, అధ్యక్షులును, కమిషనరులును జేరియుండుదురు. వీరిందగును అయిదు సంతకములవరకు ఉద్దోగమున నుండును. అధ్యక్షునకు మాసమునకు, రు 1200 లకు మించని జీత ముండును. మిగిలిన కమిషనరులకు మాసమునకు 800 రూపాయలకు మించని జీత ముండును. వీరికి దేవాదాయ ధర్మాదాయముల పైనను, దేవాలయపు కమిటీలపైనను, విశేషాధికార ముండును. బోర్డునుగూరించి వివరించెడి రెండవ అధ్యాయమును దీసివేయవలయు నని శశిభూషణరథ గారు తీర్మానముపపాదించిరి. ఈబోర్డు చేయగలిగినవనిని, ఏజ్లాక్టో చేయగలదు. లక్షలకొలది ఖర్చునకు, కారణమయ్యెడి బోర్డును ఏర్పరుచుట అనవసరమని సభ్యులు కొందరు సూచించిరి. కాని సంఖ్యాబలమిని ఆధారముగ జేసికొని, యీచట్టమును నిర్మించదలచినపుడు, మంత్రివర్గమువారిట్టి సలహాకు పెడచెవిని బెట్టుట వింతగాదు. ఆంగ్ల విద్యార్థికులగు సెక బాల్స్ట్రగారి యాజమాన్యముక్రింద నేర్పడిడి సంఘ మొకటి దేవాదాయ ధర్మాదాయములపై ఆధికారము వహింపవలెను. నిగ్రహపూజపై గాని, హిందూమత సిద్ధాంతములగూర్చిగాని, విశ్వాసములేకున్నను బ్యాల్స్ట్రగై హిందువయినంత మాత్రమున, దేవాలయములను పరిపాలించుట కితనికి హక్కుగలుగును. ఇంగ్లండులోని ఛార్టీటెడ్ కమిషనరులకును, ఈబోర్డునకును సామ్యముజూపుట, అర్థరహితము అయినను, మతప్రతిపాదనల విషయమునగూడ ఇంగ్లండు ననుకరింపనిది, వీలులేదు గాబోలు! "పంచాంగము" బ్రాహ్మణులు ట్రస్టీలుగ నుండగ అభివృద్ధి కలుగదని, డాక్టరు సుబ్రాయనుగారి ధృవీకరించిరి. బ్యాల్స్ట్రగుల కెక్కుడు విశాలదృష్టి యుండునని వీరు సూచించిరి.

పాశ్చాత్యవిద్య సభ్యులించి, పాశ్చాత్యుల వేషభాషామల ననుకరించుచు, దేశీయప్రతిష్ఠాపనలపై విశ్వాసములేని సగరభాసుల మూలమున, దేశాభివృద్ధియు, మతాభివృద్ధియు చేకూరుగాబోలు! ఈ బోర్డును ఎన్నికమూలమున నెలకొల్పినను కొంత మేలుగ నుండును. ఒక వంక అట్టహాసముగ సంస్కరణముల క్రింద మంత్రి

నేర్పడియుండ, శ్రోతవంక సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనమును ప్రజల కీయవలయు నని అన్ని కమిషనరులను గోరుచుండ, బోర్డు సభ్యుల నెన్ని కొనుట కింకను తరుణము రా లేదనుటబట్టి, మంత్రి లవత్తు దృష్టి ఎట్టి సంకుచితవీధిని విరుగుచున్నదో యూహింపవచ్చును. ఇంతియ గాక, వేతనము లేకుండ గౌరవముగ నీకని జేసెడివారు లభించరని, పాసగల్లు రాజగారు దెలుపుట ఆశ్చర్యకరము. జీతములేకుండ బనిజేసెడి శాసనసభ్యులు దొరకగ, చెన్నపురి నివాసులలో వేతనము లేకుండ నీ బోర్డులో బనిజేసెడివారు దొరకరనుట హాస్యాస్పదము. దినమంతయు నిండుకొరకు జేయదగినంత పని ఏమి గలదో తెలియదు. కమిషనరులకు న్యాయశాస్త్ర ప్రవేశ ముండవలయు నను నియమమును మంత్రిగారి రామోదించకబోయిరి. బోర్డులలో గూడ, సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము గావలయు నని డాక్టరు నచేతనుగారు సహజోత్సాహముమీర, గోరిరి. ఈ ప్రాతినిధ్యము ఎట్టి ప్రతిపాదనలలో నయినను ఉండి తీరవలయును గాబోలు. సభ్యులను నియమించునపుడు, ప్రభుత్వమువారి సంగతిని పాటించెద రని మంత్రిగారు వాగ్దానము జేసిరి. అయిదు సంతకములకాలము, సభ్యులును అధ్యక్షులును నిలిచి యుండుటకన్న, ఈ కాలమును మూడుసంతకములకు క్రిందపవలె నని, సభ్యులు కొందరు గోరి గాని, లాభము లేకబోయెను. ఎన్నికచే గాక ప్రభుత్వమువారిచే నియమితులగు సభ్యుల కాలపరిమితి అయిదు సంతకములవరకు నిలిచియుండుట, తేమకరముగాదని బాలుడమునను గ్రహింపగలదు. మంత్రివర్గమును వారి పక్షమువారును మాత్రము, ఈ స్వల్పసంగతిని గ్రహించజాలకబోయిరి. ఎ. రామస్వామి మొదలియారుగారు చెప్పిన సమాధానము అతివిచిత్రము. మంత్రిపక్షమువారి హృదయమును కనుగొనుట కిది సాధనముగ నుండగలదు. మంత్రిలును, శాసనసభ్యులును మూడుసంతకముల వరకుగాక. అయిదు సంతకములవరకు నిలిచి యుండుట శ్రేయస్కరమనియు, ఇండియా ప్రభుత్వ శాసన మటుల ఏర్పాటుజేసిన బాగుండెడి దనియు, మొదలియారుగారు నుడివిరి. కాని, మంత్రిలుగాని వారి పక్షమువారుగాని రాజోవుఎన్నికల నాపి వేయగోరుటలేదని మాత్రము, వీరు సూచించి మర్యాదను కాపాడుకొనిరి.

తమకోరిక స్వార్థపరత్వముచే ప్రేరితము గాలేదని చూపుటకే, వీరిటల పలికియుండుదురు. కాని, అయిదు సంతకములవరకు, ప్రస్తుత మంత్రిలుగాని వారిపక్షమువారుగాని తమ పదవులలో నిలిచియుండుటకు ఇతరుల కభ్యంతర ముండదు. ఇటుల జరుగుచో, ఎన్నికల గడచి దవలన దృష్టి చలించకుండు తమధర్మము ననుష్ఠించుటకు కార్యసమర్థులకు వీలగును. సంస్కరణములును, శాసనసభ్యులును నిరుపయోగము లని బాగుగ వెల్లడియగుటకును, స్వరాజ్యము సమీపించుటకును ఎక్కుడవకాశము గలుగును. దేవాదాయ ధర్మాదాయముల చిత్తుచట్టమునకు గను పరుపబడిన ఆ తే పణ లటులనేయుండ, బోర్డు కమిషనరుల నేర్పరుచుటవలన ప్రబలమగు నూతనాక్షేపణలు బయల్పడవలెను. ఈ ఏర్పాటువలన, చట్టము మరింత అధ్వాన్నమయినది. మతరక్షణమునకే గాక, స్వపరిపాలనాసూత్రమునకు గూడ ఈ ఏర్పాటు భంగకరమయినది. జస్టిసుపక్షమువారి చట్టముపై పార్టీపద్ధతుల ననుసరించి వోటుజేయుట మిగుల నసభ్యముగ దోచును. ఈచట్టము ఒకవర్ణమునకు గాక హిందువుల కందరకును సంబంధించి యున్నది. అట్టితరీ, బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేశ్వర కక్షల కిందు అవకాశ మేమాత్రము లేదు. సభ్యులు

దూర మాలోచించి చట్టపు ఏర్పాటులగూర్చి స్వతంత్రముగ చర్చించి వోటుజేసియున్నచో, వారి దేశక్షేమాభిలాష వెల్లడియయ్యెడిది. తమ యభిమానములను దీనియందుగూడ ప్రవేశ పెట్టి, దూర మాలోచింపక, సంకుచితదృష్టి బలపుటచే, జస్టిసు పక్షము తుదిరంగమునం దయినను నిష్పక్షపాతముగ పనిజేయగల యవకాశమును గోల్పోయినది. ఇందువలన నీపక్షమునకు తీరనికళంకము వాటిల్లుచున్నది.

చిత్రాకళా ప్రదర్శనము

జమషాండవరమున చిత్రకళా ప్రదర్శనము ఈనెల 31 వ తేదీని ప్రారంభమై ఏప్రిలు 8-వ తేదీ వరకు జరుగును. ఈ ప్రదర్శనము నేర్పాటుజేసిన వారు, ఆంధ్రులకృతజ్ఞత కెంతయు పాత్రులు. ఆంధ్రులు మొదటినుండియు కళలను పోషించుటలో పేర్కొనెడిరి. ప్రాచీనదేవాలయములు పెక్కులు, ఆంధ్రులకళానైపుణ్యమును తేటపరుచుచున్నవి. పరదేశములకు వెడలి నపుడు గూడ, ఆంధ్రులు తమ కర్తవ్యమును మనలేదు. మధురలో నాంధ్రస్థులచే కట్టించబడిన తిరుమలనాయకుని ప్రాసాదము, నేటికీ చూపరుల కచ్చురుపు గలిగిండుచున్నది. సంగీతకళను ఆంధ్రులు దక్షిణదేశమున వ్యాపింపజేసినంతలకు, దాక్షిణాత్య లిప్పటికిని కృతజ్ఞత జూపుచున్నారు. ఆంధ్రుల శిల్పకళానైపుణ్యమును గనుకలచెడి నిదర్శనముల ననేకముల బేర్కొనవచ్చును. కాలక్రమమున, ఆంధ్రులు కళా పోషణమునందు వెనుకబడినను, ఆంధ్రవ్యక్తిత్వ మింకను నిలిచియున్నది. ఆంధ్రకళలకు, ప్రత్యేక లక్షణములు గలవు. బెంగాలు చిత్రరువుల ననుకరించుటయందే, ఆంధ్రులకళానైపుణ్యము గల దని భావించుట పొరబాటు. ఆంధ్రుల ప్రతిభను పురదుజ్జీవింపజేయుట, ముఖ్యవశ్యకము. తగు ప్రోత్సాహమున్నచో, అయ్యది పరిస్థితులు గాకమానదు. ఆంధ్రకళాపరిషత్తువారి ప్రశంసార్హమగు ప్రయత్నము లిందుకు తోడ్పడు గాక యని కోరెదము. కళ యనురణమా లేక సృష్టియా యని, వాదోపవాదములు కొంతకాలమునుండియు జరుగుచున్నవి. ఇట్టి వాదములవలన ప్రయోజన ముండదు. కళ యనిర్వచనీయము. ఇదమితమనినరూపించుటకు సాధ్యపడదు. ఎవరికి వారు దానిని గ్రహించి యానందింపగలరు. ఎట్టిచిత్రకానడయినను ప్రకృతిని ఆధారముగ గైకొనకమానదు. ఎవ్వరయినను అపూర్వ సృష్టిని గావించజాలరు. అటులగావించుట యొక వేళ సాధ్యమయినను, అట్టి సృష్టిని గని యానందించుట దుర్లభము. అపూర్వసృష్టి ఎటుల సాధ్యపడదో, సంపూర్ణానుకరణమును అటులనే సాధ్యపడదు. ఒక వేళ సాధ్యమయినను, అది ఆనందము నొసగదు. కళ యందు సృష్టియు అనుకరణమును మిళితమగును. ఒకరిచిత్తరువులో సృష్టి ఎక్కుడుగ గనుపించును. మరియొకరి చిత్తరువునందు అనుకరణ మధికముగ గనుపించును. చిత్రకారుని నైపుణ్యము ననుసరించి ప్రేక్షకుని కానంద ముదయించును. చిత్రకారుడు తిన్ద్రయత్నము నంది ఏపటమును తయారుజేయుచో, ఆపటము ఇతరులకును ముదముగొలుపును. ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేక నై సర్గ కన్ఫితులు గలవు. ఆంధ్ర శిల్పమునకు ప్రత్యేక సాంప్రదాయములు గలవు రూపసౌందర్యముగూర్చి ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక భావములు గలవు. ఆంధ్రకళ, వీని యన్నిటికీతను నిర్ణయింపబడును. ఆంధ్రుడు, సహజముగ నిష్కపటి. మోటుతనము వానియందు లేదు. స్వల్పలాభములకొర కతడు ప్రాకులాడదు. జ్ఞానమును, భక్తియు, అతని స్వభావమున మిళి

త మై యుండును. ఏదియు జై కీ పొంగదు. నూతనోద్యమముల నత దేవగింపడు. ఏయుద్యమ ముండునుచును, అతడు దానిని స్వీకరించుటకు ముందుకువచ్చును. బాధ్యత సమతముల నతడు వెనుక చేపట్టెను. అద్వైత, విశిష్టాద్వైత, ద్వైతమతముల నతడు తాను ముఖ్య స్వీకరించెను. ఇంతకుమున్ను సంఘసంస్కరణ, మత సంస్కరణోద్యమములం దతడు అనురక్త జూపెను. నేడు గాంధీయద్యమ మునుకొనసాగించుటకతడు ముందుకువచ్చెను. అతని యుత్సాహము బుద్ధుడప్రాయముగ నుండు నను ఆశ్చర్యకరమందు కొంతసత్యము లేకపోలేదు. ఎన్న దగిన ప్రసిద్ధపురుషు లాంధ్ర దేశమున జనింప లేదను సంగతినగూడ అంగీకరింపవచ్చును. కాని, ఈలోప మును కప్పిపుచ్చిడి సుగణము లతనియందు లేక పోలేదు. ఆంధ్రుని విశాలాభిప్రాయములు, సహన భావము, నిష్కలుష హృదయము, శరీరశుచిత్యము, వాక్స్పృహము, అతని కీర్తిని పెంపొందించుచున్నవి. నేటి ఆంధ్రునివేనము పలు తెరగులుగ గనపింపవచ్చును. సెంగాలువారివలె గాని, బొంబాయివారివలె గాని, అరవవాణవలెగాని, ఆంధ్రునివేనము ఒక్కరికముగ నుండకపోవచ్చును. ఈ స్వేచ్ఛయందే, ఆంధ్రుని సహజలక్షణము గను పించును. ఇది యొకలోకమయిక, ఎక్కుడు సుగణముని గూడ ననుకొనవచ్చును. ఒకరు శిరోవేష్టమును ధరించెదరు. మరియొకరు టోపీని పెట్టుకొనెదరు. వేరొకరు తల కేసుయు ధరింపరు. తలకట్టువిషయమున గూడ ఇట్టిభేదములే కనపిం చును. కాని, ఆంధ్రుని ముఖలక్షణమునందు, ఈ చిహ్నములగూర్చి ఎట్టిదుర్భిమానము గనపింపదు. పూర్వ సుగుసహనము గనపించును. ఆంధ్ర స్త్రీకి, ఉత్తర ప్రాంతములవారివలె, ఘోషా లేదు. వికారములగు సామ్యులను ధరించు నలవాటు లేదు. స్త్రీలును, నిష్కలహృదయలు. ఇట్టి లక్షణముల గల ఆంధ్రులను చిత్రించుటకు, ప్రత్యేక కృషి జరుగవలయును. ఆంధ్రత్వ మన్నిటియందును మూర్ఖభావంపలెను. ఆంధ్ర కళాప్రదర్శనము, ఇతర భాగములవారికి ఆంధ్రుల సహజస్వభావము ను తేటపరుప గలిగియుండవలెను. రాజమహేంద్ర వరమున, జురగజాయెడి కళాప్రదర్శనము, ఆంధ్ర ప్రతిభను వ్యక్తము జేయు నని యాహించెదము. ఈప్రదర్శనము జయప్రదముగ నిర్వహింపబడుటకు ఆంధ్రు లెల్లరును తోడ్పడ ప్రార్థితులు.

సర్ హార్కోర్టు బట్టరుగారు : సంస్కరణవిధానము సంస్కరణముల లాభమును వివరించుటలో బర్మాగవర్నిరగు డి. హార్కోర్టు బట్టరు గారు దిట్టలు. బ్రిటీషుపద్ధతి, విభజించి పాలింపు డను సూత్రమునకు విరుద్ధమని చూపుటకు, వీరు తంటాలు పడిరి. సంయుక్తరాష్ట్రముల గవర్నరుగ నున్న పుడు, వీరు జమిందారుల నెలుల యభిమానించి నదియు జెప్ప నవసరములేదు. వీరిప్రవర్తనము మూలమున, రియతులకును జమిందారులకును ఎట్టి కదిహము పెరిగెనో తెలిసిన సంగతియే. వివిధ సంఘములనుధ్యను కలతల బెంచుటకును, ఒక పక్షమువారిని చేరదీసి రెండవపక్షమువారిని వేరు జేయుటకును ఎట్టిప్రయత్నము లింతవరకు జరుగు చుండెనో దేశచారిత్రము తెలుపకనే చెలియు చున్నది. హిందూదేశములో, బ్రిటీషుపరిపాలనము, ఇంగ్లీషువిద్య వికాసత్యమును సమకూర్చెనను సిద్ధాంతము నిరాకరింపబడి చాలకాల మయినను బట్టరుగారు రింకను దానినే ప్రతిపాదించుచున్నారు. హైందవజాతీయ సంయోగము బలపడుటకు మా రుగ ఎటుల జెడిపోయెనో, ఇప్పుడు గనపించు

చున్నది. రాజ్యాంగ సంస్కరణముల వలన, ప్రజలలో నైకమత్యము ప్రబలుటకుమారుగ, అయ్యది భంగపడుచున్నది. పాలకులకును పాలితులకును ఎడబాటు దొలగుటకు మారుగ, అయ్యది విస్తరించుచుచున్నది. సంస్కరణవిధానము మంచిదయినను చెడ్డదయినను, దానిని కొనసాగించు విధమునబట్టియే దానియవయోగ మాధారపడియుండునని, సర్. హార్కోర్టు బట్టరు గారు నుడివీరి. సంస్కరణము లెటుల కొనసాగు చున్నవో చూచిన, స్వపరిపాలనమునందు ప్రజలను అధికారులు సుశిక్షితుల గావించుట దుర్లభమని స్పష్టమగును. ప్రభుత్వములు, సంస్కరణవిధానముక్రింద ఎటుల భిన్నమగుచున్నవో జెలుప నక్కరలేదు. సంస్కరణములను పొగడినంత మాత్రమున లాభముగలుగదు. అవి నిష్ప్రయోజన మని, మితవాదులే యంగీకరింపవలసి వచ్చుచున్నది. పరిపాలనము ప్రజల హస్తగత మయినగాని, వాని వలన నుపయోగ ముండదు. స్వపరిపాలనమును విభజంప విలులేదు. ఇట్టిపని ఇదినర కేదేశమునం దును జరుగలేదు. హిందూ దేశమునంది సాధ్య మగునంతలకుట వ్యర్థపుటాహ.

పాలస్తీను

మెసపోటేమియా, పాలస్తీనులను తుర్కీ పరి పాలనమునండి విడిపించినందుకు, అరబ్బులకు స్వాతంత్ర్య మొసగినచో, దీనివలన ఫల ముం దెడిది. అందుకు మారుగ, బ్రిటీషువారి మాండేలుక్రిందకు, ఈ దేశములను తీసికొనుటచే, అరబ్బులకు గలిగిన లాభము న్యగ్గము. మాండేలుల చేతులో, ఇంపీ రియలిస్టు పద్ధతులు కొనసాగుచున్నవి. అరబ్బుల లో నసంతృప్తి మిక్కుట మగుచున్నది. మెసపోటే మియాలో, బ్రిటీషువారు పరరాజు నొకరిని నియ మించిరి. పాలస్తీనును యూధభూమిగ జేయవలయు నను ప్రయత్నమువలన, ప్రజలలో మరింతకలవరము హెచ్చినది. పాలస్తీనులో బ్రిటీషువారు తమ పద్ధ తులను మార్చుకొనవలయుననియు, అరబ్బుల యభి ప్రాయముల కిదిగగు రాజ్యాంగవిధానమును ఏర్ప రుపవలయు ననియు, ప్రభుత్వసభలో పలువురు నూచించిరి. పాలస్తీనులో నవలంబించెడి పద్ధతి వలన, బ్రిటీషువారి యధికారము క్షీణించుచున్న దని వీరు పలికిరి. పాలస్తీను రాజ్యాంగవిధానము, అరబ్బుల కిచ్చిన వాగ్దానములను భంగపరచె నని నిలింగుటను ప్రభుత్వగారు స్పష్టపరచిరి. సిడెహాం ప్రభుత్వగారు గూడ ఈవిషయము సంగీకరించిరి. బ్రిటీషు ప్రతిష్ఠ ప్రాచ్యప్రపంచమున నిలువవలయు ననిన, అరబ్బులకు స్వాతంత్ర్యమును వెంటనే ప్రసాదించుట యవసరము. ఇంపీరియలిస్టు పద్ధతుల నిక్కాలమున నావహించుట దుర్లభము. స్వయం నిర్ణయసూత్రమును బ్రిటీషువారు మనఃస్ఫూర్తిగ సంగీకరింపనంతవరకు, ఏసమస్యయు పరిష్కారము గానేరదు. మహమ్మదీయప్రపంచమును సంతుష్టి పరుపవలయుననిన, తుర్కీసమస్యను వ్యాయముగ పరిష్కరింపవలెను. అరబ్బులకు స్వాతంత్ర్యము నొసగవలయును. ప్రాతపద్ధతులను ఇంగ్లండు విడ నాడినగాని, ప్రస్తుతస్థితి చక్కబడజాలదు.

ఒప్పదల

రూరును ఆక్రమించినందు వలన, ఫ్రెంచివారి కింతవరకును గలలాభ మత్యల్పమనియు, వారిశ్రమ చాలవరకు వ్యధయయ్యెననియు, తెలిసినవిషయమే. ఫ్రెంచివా రుపయోగించిన ఆయుధబలము జర్మనుల సాత్వికనిరోధమును కదల్చింపజాలక పోయెను. తా మాక్రమించిన భాగమును ఫ్రెంచివారు విడువ

నిది, జర్మనులు సాత్వికనిరోధమును విడనాడ రని, నెల్లడిజేయబడెను. ఫ్రెంచి ప్రభావమంత్రి యగు సాంకేరుగారు ముచ్చటించుచు, రూరుఆక్రమణము వలన చేకూరిన ఆర్థికలాభ మత్యల్పమని యొప్పు కొనిరి. ఫ్రెంచివిద్యుభాణము విఫలమయ్యెననుటకు వేరునిదర్శనముతో బనిలేదు. ఇకనయినను ఫ్రెంచి ప్రభుత్వము తనపట్టుదలను విడనాడి, యూరపునకు మరల ప్రాప్తింపనున్న మహాోపద్రవమును నివారించుట యుక్తము.

స్థానిక వార్తలు

ప్రభుత్వప్రతిపక్షము:—ప్రైయియ్యు సెటిల్మెం టు, పెడకపెడు మల్లేట్టెట్టులొని కింహాలిం ఆసియా వానులు వ్యానులోట్టుల తేనుడనే ప్రవేశింపవచ్చునని ఆఫ్ఘాన్ ధిమవారు ఉత్తాపు జేసిరి.

తిరువల్లిక్కో సంగీతసభ:—ఈసభ యాజమా న్యమున నెం 1 కెంకటాచల పెడవీధి తిరువల్లిక్కోశిలో బ్రహ్మ శ్రీ శ్రీనివాసరాఘవ భట్టుగారు. (శ్రీరంగం) 31వ తేది శని వారం సాయంత్రము 4 గంటలకు 'ఆంధ సేతుభక్తి ప్రభావము' ను వారి భాకాలక్షేపము గావించెదను.

శ్రీరామనవమి ఉత్సవములు:—ఈనెల 30 వ తేది శుక్రవారమునాడు రాత్రి 9 గంటలకు బార్బిట్రుడు తాతా ముత్తిమప్పవీధి 17 వ గృహమున కస్తూరి కృష్ణయ్యంగారి హాలుకేరీయలను. తిరువండూ శ్రీనివాసస్వామిగారిశిడెం, ఏ. ఎన్. రాజమూర్తయ్యగారు వ్యవసాయ, ఎన్. రమణస్వామి శిక్షిగారి కలెక్షనరుడై జరిగెను.

సహకార సంఘములు:—1922 డిసెంబరు 31లో ఆంధ్రప్రదేశ్ లో క్వార్టరుకు ఒక వారసంఘములు పెంట్లబాబ్బాం వల ఆర్థికవివేచనమును సహకారసంఘముల రివ్యూ)ని ప్రభు త్వమువారికి పంపగా అది ప్రయోజపడినది. ఈ క్వార్టరుకు మద్రాసు పెంట్లబాబ్బాం అర్బుబాబ్బాంకి మూలధనము 4700 రూలు పెరిగియున్నది. యిది బ్యాంకింగ్లో 98401 రూలు పెరిగియున్నది. మూడుకొన్ని మిగిలిన పెంట్లబాబ్బాంకి మూల ధనము కృష్ణయ్యల గానవలెను. గంగాం డిస్ట్రిక్ట్ కోఆప రేటివు బాంకింగ్ యూనియనుకు 70 రూలును, గోదావరి జిల్లా బ్యాంకింగ్ యూనియనుకు 3150 రూలును, గోదావరి పెంట్లబాబ్బాంకి ఆపరేటివు బ్యాంకుకు 50 రూలును మూల ధనము తిగ్గిపోయెను. ఒక్క ఆరంభిపురంజిల్లా కోఆపరేటివు పెంట్లబాబ్బాంకికి మాత్రమే భిక్షులడను మూలధానునకును 50 రూలును ఇచ్చి యున్నది. ఈ బ్యాంకింగ్ 225169 రూపాయలు యెక్కువ భిక్షులకును కారణము మద్రాసు పెంట్లబాబ్బాం అర్బుబాబ్బాం మొదలయిచ్చి యున్నది. ట్రాన్స్మిర్ జే ముఖపన ఆయ ను, ఇది తెన్ను నిలయుమూలధనమౌడెను. సువర్ణము అంత ముఖ్యల యాబ్యాంకు నిలయు మూలధనము సిద్ధము జేయుటకు ఒప్పకొనిరి.

భారత స్త్రీ సహాయకమండలి - చిత్రవస్తు ప్రద ర్శనము:—భారత స్త్రీ సహాయకమండలి ప్రదర్శనమును దత్తు విక్రయమును 27 వ తేదిని సాయంత్రము 5 గంటలకు పండువాం హైగ్గడ్లు నందలి కేంకర నివాసమునకు గొ. సి. ఓ. రామస్వామి ఆయ్యరుగారిచే ప్రారంభింప బడెను. చాల మంది భారత స్త్రీలును, యూరోపియను స్త్రీలును, ఆయ్యలును వచ్చిరి. అన్ని మతములవారును వచ్చిరి. మహమ్మదీయ స్త్రీలు గూడ వచ్చిరి. బ్యాండు వాయించబడెను. డాక్టరు ముత్తు లక్ష్మీ ఆచార్యుగారు ప్రదర్శన నివేదికమును చదివిరి. ప్రదర్శన విస్తృతమందు మంచిమంది చిత్రపురుషులు, గలదు. నెల్లూరు మహా మ్మదీయస్త్రీలు పట్టు గుడ్డలు మంచిత్వము జూపి పంపిరి. మద్రాసు మహమ్మదీయ స్త్రీలు అల్లికపనుల ప్రదర్శించిరి. దుగ్గిరాలనుండి ఆర్. వెంకటాచార్యగారు పంపిన వ్యాజిలో వికేకానందస్వామి పుటయు ప్రదర్శన నియమెనది. ఈ కెంకటరావుగారి పెట్టుకొని ఒకయిల్లును కయ్యాంజేసి పంపిరి. వేడుకతో తయారైన వస్త్రములు మంచివి గలవు. ఆలో జున 600 రూపాయల దస్తువులు గంటలోపులే భిక్షుయెను. ప్రదర్శనము మార్చి 31 వరకు ఉదయం 8 మొదలు సాయంత్రము 6 వరకు 14లోజు నుండును. 25 వ తేదిమార్గము స్త్రీలకు ప్రత్యేకింప బడినది.

సరిగానుపర్యయమున నున్నెరు బోటును మూచిచేసెన
నునేరముక్తిం న కప్పెను. నెయ్యినుబింకు అను బర్మనునాకాధి.
కాని పరానుం అరెనుజేసిరి.

మద్రాసు శాసనసభ

హిందూ ధర్మాదాయము అభివృద్ధి

(నిన్నటి తిరుపాటి)

కమిషనరులు జీతములేక పనిచేయుచున్నారని ఎ. బి. వ. కృష్ణారావు గారు తుదపాదించిన తీర్మానము నిరాకరింపబడినది. ఇట్టి తీర్మానములే తుదపాదించబడినవి ఏమిటనని చివరకు సభ్యులు అసంతోషమును వ్యక్తపరిచిరిగాని కృష్ణారావుగారి తీర్మానము నిరాకరింపబడినది వారి సవరణలపై చర్చ జరుగుటకు మీలలేక పోయెను.

బోర్డువారు ఒక ప్రత్యేక ప్రతిష్ఠాపనముగ నుండేక రినియం, ఒక టేబిల్ టు ఉండవలసియు, బోర్డు టేబిల్ కే కేసులు బాధ్యులయ్యుట మున్నగు వ్యాపారములు జరగవలయుననియు హిందూమిషనరీయముగా తుదపాదించిరి. ఈ సవరణ ఆమోదించబడినది. ఇదే క్లాజు ఆమోదించబడినది.

కమిషనరులను అధికారమునుండి తొలగించునధికారము ప్రభుత్వమువారి హిందీకలయుని 11 వ క్లాజునందున్నది. ఈ క్లాజు ఆమోదించబడినది.

12 వ క్లాజు

కమిషనరులు కమిషనరులకు సంబంధించిన విషయములు 12 వ క్లాజు నందు నివరింపబడినవి.

అభ్యర్థకుడు లేనప్పుడు సీనియరు కమిషనరే కాక ఇతర కమిషనరు తెలపిన అభ్యర్థితే హిందీకలయ్యవలసియు, సూర్యవారాయణ గారొక సవరణ నుదహరించెను.

గౌ. పానుగంట రాజుగారు ఆక్షేపించిరి.

అభ్యర్థకులు:—సవరణను ఉపసహించుకొనెదరా?

సూర్యవారాయణగారు:—సవరణ నిరాకరింపబడినది.

అభ్యర్థకులు:—సవరణను ఉపసహించుకొనెదరా?

రామచంద్రరావు:—గౌరవసభ్యుడు తన సవరణను ఈ సందర్భించుకొనలేదు. సవరణ నిరాకరింపబడినది అని మాత్రమే చెప్పిరి. కావున సవరణను వోటుకు పెట్టి ఫలితమును గ్రంథస్థము చేయవలసియున్నది.

సరసింహాచారిగారు:—గౌరవసభ్యుడు ఒక ప్రత్యేక తని ప్రారంభించియు తోచుచున్నది (వత్స).

సభ్యులందరు వత్సయంద అభ్యర్థకుడు సవరణను వోటునకు పెట్టి సవరణ నిరాకరింపబడినది తెలిపిరి.

కమిషనరులు సమాజేక మగుట అవసరమైనది యభ్యుక్తులను కాకితములను కమిషనరులకు, స్కూల్ టేబుల్ చేయవలయునని వెంటట రవణాయుగంగా తుదపాదించినవి నోటీసువలయుననిరి. ఈ సవరణ తుదపాదించకనే అయ్యుండు ఇట్లు చెప్పిరి:—ఈ సభయందు గౌ. మంత్రిగారు అంగీకరించు సవరణలు సభవారిచే ఆమోదించబడుచున్నవి. మంత్రిగారు ఆక్షేపించు తీర్మానములన్నియు సభవారిచే నిరాకరింపబడుచున్నవి. ఈ తీర్మానమును మంత్రిగారు అంగీకరించెదరా? లేదో తెలిసికొనుటకు వారిలో గుసగుసలాడుచుండగ మీరు నన్ను పిలిచినారు. అసలసవరణ కాలవారణము గావండునట్లు ముందుగ మంత్రిగారి అభిప్రాయము తెలిసికొన ప్రయత్నించుచున్నాను.

అభ్యర్థకులు:—నిబంధనలను సవరించి గౌరవ సభ్యులకు తన సవరణను ఉపహరించుటకు క్రమచుక్కు పద్ధతి, ననుసరించి కార్యక్రమము కొనసాగవలెను.

వెంటటరవణాయుగంగా:—పద్ధతి ననుసరించి నేను ఈ సవరణ నుదహరించుచున్నాను.

మంత్రిగారు సవరణను ఆక్షేపించిరి. పద్ధతిననుసరించే నీ సవరణ నుదహరించుకొనుచున్నానని వెంటటరవణాయుగంగా చెప్పిరి.

గౌరవమును హెచ్చించవలయునని ఉపహరించబడిన తీర్మానములు నిరాకరింపబడినవి.

బోర్డువారు సంబంధించిన ఉన్నతులపై నేతనలపై బోర్డు అభ్యర్థకుడే అధికారమునుదాను భాగము ఆమోదించబడినది.

14 వ క్లాజు

బోర్డువారి అధికారములు 14 వ క్లాజునందు నిర్ణయించబడినవి. ఈ క్లాజును అనుసరించి బోర్డువారి ధర్మప్రతిష్ఠాపనను పరిపాలనముపై సంపూర్ణాధికారము లియ్యబడినది.

ఈ క్లాజును రద్దుచేయువలయుననియు, రామచంద్రరావు పంతులుగా తుదపాదించుచు బోర్డువారి ప్రత్యేకాధికారములు విలువనందు మురయోచోట వివరింపబడినవియు, ఈ క్లాజును ఆమోదించిన ప్రత్యేకాధికారములే కాక అన్ని విషయములందును సంపూర్ణాధికారములను బోర్డువారికిచ్చినట్లు అనునవియు,

బోర్డువారి తీర్మానముపై అసీలు చేయుటకు మీలలేనపుడు బోర్డు వారికి ఇట్టి సంపూర్ణాధికారము లిచ్చుట యొక్కము కాదని పంతులుగారు చెప్పిరి.

ఇతర విలువలనుబట్టి బోర్డువారికి అధికారము లియ్యబడినది మునిస్ట్రీయి కాయాదుగాను మంత్రిగారు చెప్పిరి.

సవరణ నిరాకరింపబడినది.

ఈ చట్టమునకు విశదము కాని విధమున బోర్డువారు తమ అధికారమును చలాయించవలయునని గోవింద రాఘవయ్యగారు ఒక సవరణ నుదహరించెను. ఈ సవరణ అంగీకరింపబడినది.

ఈ క్లాజునందలి రెండవభాగమును తీసివేయువలయునని వెంటట రవణాయుగంగా తుదపాదించిరి. (ధర్మప్రతిష్ఠా పనముల పరిపాలనము తృప్తికరముగ జరుగునట్లు తమకు యొక్క మనోచిహ్నికమున బోర్డువారు ఉత్తమప్రతిష్ఠ వచ్చునని క్లాజు రెండవభాగమునందున్నది) ఈ సవరణనుదహరించుచు అయ్యుండు ఇట్లు చెప్పిరి.

బోర్డువారికి అధికారము లిచ్చుట యొక్కము. ఈ అధికారముల ననుసరించి వారెట్టి వింతయుత్తమప్రతిష్ఠ చేయవచ్చును. తిరుతిరు పునాతు కొంతవైన యుండువగాని అదేవాలయ పరిపాలనము తృప్తికరముగ జరుగ జాలదని వీరు అభిప్రాయపడి తిరుతిరుపాతు తిరుతిరుపాతు నుదహరించినవియు కొంతవైన యుండువలయుననియు ఉత్తమప్రతిష్ఠ వారిని ఆక్షేపించుచు రియ్యుచున్నది. నీ జ్యోతితి మతాధికారికి తన్నునూరు దేవస్థానము వలెయున్నది. లిన్నునూరు దేవస్థానము తృప్తికరముగ పరిపాలించుటకు మతాధికారి తిన్నునూరునందే యుండువలయునని బోర్డువారు ఉత్తమప్రతిష్ఠ ఇవ్వవచ్చును. లిన్ను అనుసరించి ఇట్టివివరితమై టుత్తమప్రతిష్ఠ అసీలు చేసికొనటకు కూడ మీలలేదు అని చెప్పిరి.

మంత్రిగారు ఆక్షేపించిరి. సవరణ నిరాకరింపబడినది.

బోర్డువారి ఉత్తమప్రతిష్ఠ అసీలు చేయవచ్చునని ఈ క్లాజు రెండవ భాగమును బోర్డువారుగా తుదపాదించిరిగాని ఈ సవరణ నిరాకరింపబడినది.

ధర్మప్రతిష్ఠాపనను వ్యయనట్టియందు చేరవలసినపుడు తృప్తికరముగ నిర్ణయించు అధికారము బోర్డువారివలెనునని క్లాజునందున్నది. ఈ భాగమును రద్దుచేయువలయునని వెంటట రవణాయుగంగా తుదపాదించిరి.

బోర్డువారి ఉత్తమప్రతిష్ఠను ప్రభుత్వమువారు ఆమోదించవలసి యుండుటచే ఈ అధికారము బోర్డువారికిచ్చవలసిన ఎట్టి అభ్యుదయ విర్రదనని గోపాలసామిఅయ్యగారు చెప్పిరి.

సవరణ నిరాకరింపబడినది.

బోర్డువారున్న ఇట్టి ప్రత్యేకమై టుత్తమప్రతిష్ఠ కానక సభ్యులు ఆమోదించ వలయునని కిక్కిరాధివాసుగారు తుదపాదించిరి. సవరణ నిరాకరింపబడినది.

బోర్డువారు సంబంధించిన రెండవభాగము ఓటుకు పెట్టబడి ఆమోదించబడిన కమిషనరుల జీతములు అధికారములు మున్నగు యభ్యుదయములం దెట్టిమాన్యు చేయబడతేను.

మూడవ చాప్టరు

దేవాలయముల సంఘములు

మూడవచాప్టరుపై చర్చ ప్రారంభమయ్యెను. దేవాలయముల సంఘములనిర్మాణము సంఘముల అధికారములు మున్నగు విషయములు చాప్టరునందు వివరింపబడినవి.

కొన్ని సవరణలు తుదపాదించబడినవి. ఈ సంఘసభ్యులలో కొందరిని ప్రభుత్వమువారు నియమించవలయునని విలువనందున్నది. ఈ భాగమును తీసివేయువలయునని సంఘపు సభ్యులందరు ఎన్నుకొనవలయుననియు, గోవింద రాఘవయ్యగారు తుదపాదించిరి. ప్రభుత్వసభ్యుడు ఈ సవరణను అంగీకరించెను.

సభ ఇంకను ఎన్నికొజులు జరుగును

కానకసభ ఇంకను ఎన్నికొజులు జరుగునో తెలుపవలయునని రామచంద్రరావు పంతులుగారు అభ్యర్థించి ఆడిగిరి. సభ్యులు అభిప్రాయములు తెలిసికొని గురువారము శుక్రవారము సభజరుగునని అభ్యర్థించి తెలిపిరి. ఈవిట్లుచే చర్చ ముగియునందు తమకు సభజరుగుననే యుండుననియు శుక్రవారం సాయం కాలము నాటికి చర్చ ముగియవచ్చుననివారిమైనది తే సోమవారము అయినను సభజరుగునని అభ్యర్థించి చెప్పిరి.

అంతటితో సభ ఆపుదల చేయబడినది. ఇప్పటికి 218 సవరణలపై మాత్రము చర్చ జరిగినది. ఇంకను దాదాపు 45 సవరణలపై చర్చ జరుగవలసియున్నది. విలువలో 22 వ క్లాజుపై చర్చ జరుగుచున్నది. మొత్తముమీద విలువందు 79 క్లాజులున్నవి.

కానకసభ్యుల కాలవారిములి

ఎ. రామస్వామి మొదలిగారి అభిప్రాయము

నిన్నటిది:—కానకసభలో హిందీ ధర్మాదాయముల విలువనందు సభ్యులను కమిషనరుల కాలవారిములి కి సంబంధము అందగూడదని కృష్ణారావు గారు తుదపాదించిరి. సవరణను ఆక్షేపించుచు కాన్సిలు కార్యదర్శి యగు ఎ. రామస్వామి మొదలిగారిట్లు చెప్పిరి:—మంత్రిగారు యొక్కయు కానక సభ్యుల యొక్కయు కాలవారిములి కి సంబంధము అందవలయునని కా అభిప్రాయము. (అపోజుకర్మమువారు కూడదు కూడదు అని అతడెదరు) కాలవారిములి తమిళనాడు నుదహరించినది అపోజుకర్మమువారి అభిప్రాయము కాబోలు. నేను వేరువిధమున అభిప్రాయపడుచున్నాను. కాని మంత్రిగారి మంత్రకర్మమువారు గారి తమకాలవారిములి చేసికొనవలయునని అభిప్రాయపడుచున్నానని నేను నూదించుటలేదు.

నేటి కార్యక్రమము

మార్చి 29:—కానకసభ యూనియను 11 గంటలకు తురల సమాజేక మయ్యెను. గౌ. సర్ పి. రాజగోపాలాచార్యులు గారు ఆగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి.

రవు ప్రైవేటులకు పండుగయ్యెను. రవును, కనివారము వాడును సభ జరుపవలెనని సభ్యులు నిన్న తీర్మానించినందుచేత కాని అట్లు ఆరెండుదినముల జరుగక సోమవారమునాడే తురల ప్రారంభించుట తమయభిప్రాయమనియు చెప్పి సభ్యులను మరల యాశించుకొనడని చేసిరి.

సభ్యులు అభ్యర్థించి నూచన యంగీకరించిరి. తినితలన సభ రవును కనివారమువాడును జరుగదు. ఈ సాయంకాలము అగి మరల రాగల సోమవారము సమాజేకమగును.

స్వేచ్ఛలు గాంతులు

1923-24

బడ్జెటులో కొన్ని గాంతులు తీసివేసినందుకు, వానికనుగుణముగ కొంద యడ్జ్యులను తీసివేయవలసినట్లు ననియు, ఈ లోపుక వారికి 5 మాసములజీతము నీయవలసియునని ననియు, అందులకై ల్యాంకు రెవిన్యూక్రింద గౌ. రెవిన్యూకర్మకు రూ. 18,000 లను కోరినది.

ఈమాత్ర సమాజేకమందు నిరాకరింపబడిన విషయము మరల ఈమాత్ర చర్చకు తీసికొని రాగాడ వని అభ్యర్థకుడు చెప్పవ గ్రాంతును, చర్చించుటకు అంగీకరింపలేదు.

అఫీసు సిస్టంను డ్రైక్టరు 6 మాసములు, కమర్షియల్ అకౌంట్లెంటు మా 24,000 లు, పబ్లిసిటీ అఫీసుకు రూ. 3,400 లు, వా రి కా ర్యా ల యముల తీసివేయులోపుగ ఇట్టింపవలెనని చెప్పెను. గౌ. సర్ ఛారన్సు ట్రాడ్జుంటుగారు రూ. 34,950 ల గ్రాంతును కోరిరి. అఫీసు సిస్టంను డ్రైక్టరు ఫించన పుచ్చుకొనుచున్నా నందున 6 మాసముల నోటీసు అక్రమరేతననియు, అతని వెంటనే తీసివేయవచ్చుననియు, ఆ మామోగిని తీసివేయుటకు 6 మాసముల వ్యవధి, అక్రమరేతన ని. పక్కిన స్వామి పిక్కిగారు తెల్పుచు ఆరెండుదినములకై రూ. 10,420 లను తీసివేయవలెనని యుదహరించిరి.

వారముదినములక్రిందట నిరాకరింపబడిన గాంతును పునరుద్ధరించుట యవమానకరమని కృష్ణుని వాయుగారు చెప్పిరి.

అధిక యువసంఘము నెడుట నుంచుదేన వివరములను బట్టి ఈడిమాంతును అంగీకరింపవలసినట్లు ననియు, డ్రైక్టరును ఇంక ఆరుమాసము అంద నిచ్చినయెడల, వ్యయము తగ్గవచ్చుననియు, ఈ డిమాండును అంగీకరింప వచ్చుననియు, లేకాచలంజెట్టి, వాక్తరు నటేకం మొదలయ్యెను, ఈస్సానుసా హెగాయ చెప్పిరి.

ఈడ్డుగారు డిమాండుకు అనుకూలముగ మాటలాడుచు, డ్రైక్టరు గలిసంతర్నిరము చాల ప్రకంపనీయ మను పనిచేసినది యు అవనితలన ఫలితము గలుగుటకు ఇంకొక 6 మాసము క్లాజు తీసువలెనని చెప్పిరి.

మెక్సిగలుగారును గ్రాంతును 3 నుదహరించు మాటలాడిరి. మిలేవ్యుమును గమనించుటకు రిక్రెంచెంటు కార్యదర్శి యొక్కరు చాలాననియు, వెనుక నిరాకరించినవానిని పునరుద్ధరించిన అత్యగౌరవమునకు భంగముగ నుండుననియు కృష్ణారావుగారు చెప్పిరి.

తమన్ను చెల్లి ఒక కాబుయారు ప్రభుత్వనీత చేయవలసవును ఇంకొక కాబులో పనిచేయుట కాబుద్యోగి తగియుండేదనియు గ్రాంతును నిరాకరింపవలె ననియు పక్కిన సామి పిక్కిగారు చెప్పిరి.

అంతట వర్షము స్వస్థమై పిల్లగారి ముఖపాదన వోటుట పెట్టబడినది.

24 నుండి అంతట వర్షము 83 నుండి ప్రతికూలముగా మారుచున్నందున ఆ గిరికింప బడినది. అంతట నిష్క్రమణమున కావ్యమును గ్రాంటు నివారించబడినది. ఫలితము గెలుపగానే కరతాళధ్వనము గాంపించినది.

అంతట గౌ. శర్ ఛాన్సు టాడ్డంటుగారు కోరిన 24,850 లో నుండి రూ 10,420 లోపగా మిగిలిన రూ 24,850 యను అంగీకరింపబడినది.

ప్రే. పోలీసులకై పోలీసుకాంట్రాక్టు గౌ. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు రూ 25,000 లను కోరిగా అంగీకరింపబడినది.

విశ్వవిద్యాలయమునకు తెలిపిన గ్రాంటుక్రింద గౌ. పి. పి. పోలీసుగారు రూ 23,000 లను కోరిరి.

రూ 23,000 ల నుండి రూ 100 లను తగ్గింపబడినది.

సి. వి. జలసంహారాజు గారు రుపపాదించిరి.

విశ్వవిద్యాలయమునకు బోధకులకై ఏర్పాటు చేయవలసిన గౌ. పోలీసుగారు చెప్పిరి.

నరసింహారాజుగారి ముఖపాదన టిటుట పెట్టగా విరాళించబడినది.

కూనూరు కుటుంబీకులయ ధన నిర్వాహమునకై గౌ. పోలీసుగారు రూ 9,500 లను కోరిగా అంగీకరింపబడినది.

ఇరిగేషను క్రింద గౌ. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు రూ 1,76,000 లను కోరిగా అంగీకరింపబడినది.

మునియ్యలక్రింద నియ్యలక్రింద గౌ. శర్ ఛాన్సు టాడ్డంటుగారు రూ 8,00,000 లను కోరిరి.

అమెరికానుండి రూ 100 లను తగ్గింపబడినది. సీ. పి. రాజుగారు కోరుచు ప్రభుత్వమువారు స్థానిక సంఘములకు నివృత్త పోలీసులకు ఋణములనుక మదరాసు లోని కోన నుకు మాత్రము ఎక్కడను ఎక్కడను నివృత్తములను చెప్పిరి.

విశ్వవిద్యాలయమునకు ప్రస్తుతములేదనియు, పక్షపాత మేమియు నుండదనియు గౌ. శర్ ఛాన్సు టాడ్డంటుగారు చెప్పిరి.

మాంబళము స్త్రీమువలన లాభమునకుననియు, ఇతర స్థానిక సంఘముల దిరఖాతులు వచ్చియున్నన, ఆ సంఘములు బహిష్కరణను నిర్వహించుటకు వాసికోసాక్షు లేవండి ననియు గౌ. పోలీసుగారు రాజుగారు చెప్పిరి.

మాంబళము స్త్రీమువలన కానిరాచనను ఋణము దుర్భాస్తులకుండు నిరసనములకు మాత్రమేయనియు తనీ కావలం చెట్టిగారు చెప్పిరి.

అంతట నరసింహారాజుగారు తమ ముఖపాదన సుపసంహరించుకొని.

శర్ ఛాన్సు టాడ్డంటుగారు కోరిన గ్రాంటు అంగీకరింపబడినది.

హిందూధర్మ దాయముల చిల్లు

హిందూ ధర్మదాయముల చిల్లునై చర్యముల ప్రారంభమయ్యెను.

22 వ తేదీ

తెలంగాణమునందు తీరిము ప్రయత్నము నొకట తేలాలయ స్థానిక సంఘమునందు సభ్యుడుగూడరాదని గౌ. పోలీసుగారు రాజుగారు రుపపాదించిరి.

సభ్యులంగీకరించెను, సభ ఇంకను జరుగుచున్నది.

12 లక్షల రూపాయలు కాలిపోయెను

కాన్పూరు పిండిమిల్లులందును అగ్నిప్రమాదము కాన్పూరు, మార్చి 28:— కాన్పూరు పిండిమిల్లులందు సానుగిరి నివృత్తమునకు కుండ్రండు తుల రూపాయల దాక ముఖాళు పొలెయించునని తెలియుచున్నది. అగ్ని యెట్లు అంటుకొనినది తెలియదు.

మ॥ రా॥ శ్రీ, బాపట్ల డి॥ ము॥ కోర్టు

M. H. C. File 501/18 E. P. 1275/22

వాది:—జి. కుమారు.

ప్రతివాది:—బూదరాజు హనువేనమూర్తి అంబుళో.

వాది యీ వావా దీక్షితి అనుబంధపుకొనుటకు యీ కోర్టులో యిగియ్యవను పిలిచెను. దాఖలుచేసివాడు. అది నోటీసుకొని 24-28 తేదీకి వాయి వాచుచున్నది.

కిడాంబి వీరరాఘవాచార్యులు, వాదితరఫ్ఫీజరు.

దేశీయ వార్తలు

బర్మాలో కాంగ్రెసు నాయకుల సంచారము

నాయకులకు రంగూనులో ఘనమగు స్వాగత మొసంగిరి

సన్మానపత్రములను సమర్పించి
నాయకులు మార్చి 28 మొదలు ఏప్రిలు 7 వరకు
బర్మాలో సంచారము చేసి మరల కలకత్తాకు బయలుదేరెదరు

కర్నూలు పాతకాంగ్రెసు ఉద్యోగులు
మూడు వేల (3000) రూపాయలను దుర్వినియోగము చేసిరి

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యదర్శి
శ్రీయుత సి. వి. రంగం శ్రేష్ఠిగారు రికార్డును వశపరచుకొనిరి

స్వరాజ్య పక్షము
సిద్ధాంతమునుగూర్చి భిన్నాభిప్రాయములు
కాంగ్రెసు మతము సంగీరించనివారినిగూడ సభ్యులుగా చేర్చుకొనవచ్చు నని కొందరును
చేర్చుకొనగూడదని కొందరును ఆభిప్రాయములు తెలిపిరి.

కర్నూలులో కాంగ్రెసు ప్రచారము

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యదర్శి
శ్రీయుత సి. వి. రంగం శ్రేష్ఠిగారి వర్యటనము

శ్రేష్ఠిగారు 27 వ తేదీన సుదియాలనుండి కర్నూలు చేరి. కర్నూలునుండలమున కచారముచేసి 1921 లో చేర సాలకేగిన పి. శేషగిరిరావుగారుగూడ శ్రేష్ఠిగారికి కచ్చిరి. వాత పట్టుకొన ప్రముఖులనుండని చూచిరి. మండలసంఘము ప్రాతికార్యదర్శి యొద్దనుండి లెక్కలను తీసికొని సరిగా శ్రవణించినచో మరల కాంగ్రెసుసభ్యులుగా మేము చేరదము. ఇకనుండు కార్యనిర్వహణమునకు నడుపదగినవారిని నియమింపబడినది చాలమంది తెలిపిరి. అంతట శ్రేష్ఠిగారు చాల ప్రయాణింప వెనుకటి కార్యదర్శియండి ప్రాతికార్యదర్శి యొద్దనుండి. వెనుకటి కాంగ్రెసు ఉద్యోగులు 3000 రూపాయలను దుర్వినియోగము చేసిరి. కొద్దిలను బహిష్కరించుట కంగీకరింపని కాంగ్రెసుసభ్యు లీ ప్రాతికార్యదర్శిలవై చర్యలుచేస గోరుచున్నారనిపొలిక వారినివయమున కలిపించుకొనగోరి శ్రేష్ఠిగారి దిగిరి. శేషగిరిరావుగారు శ్రేష్ఠిగారు తెలిపిరి. వాగలాపురమున రాష్ట్రమునందుగా శర్వరచిన కాటకనివారణ కార్యములను చూచుటకు 23 వ తేదీన శ్రేష్ఠిగారు కర్నూలునుండి వాగలాపురము చేరిరి. 26 వ తేదీ సాయంత్రము గాంధీమైదానమున బహిష్కరణ సభ జరిగినది. 500 మంది కచ్చిరి. హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రిగూర్చి చాలాగా సభ్యులు లభింపుట రహమాను (ధిల్లీ) గాను ఖద్దరునుగూర్చి శ్రేష్ఠిగారును ద్వారకరా హిత్వమును గూర్చి శేషగిరిరావుగారు సుపన్యసించిరి. 27 వ తేదీన ప్రముఖులు పలువురు కాంగ్రెసుసభ్యులుగా చేరిరి. నందియాలలోగూడ కాంగ్రెసు సంఘము ఏర్పరుతుడెను. రంగం శ్రేష్ఠిగారు అభ్యుక్తుల చేరిరి. కాటకమును గూర్చి విచారించెదరు. (ఒక సప్రసిద్ధివలేఖరి).

స్వరాజ్య పక్షము
బొంబాయి సమావేశము

శ్రీ నరసింహగారి అధ్యక్షతక్రింద బొంబాయిలో జరుగకనుగారి గృహమున స్వరాజ్యపక్షము (కాంగ్రెసు) శ్రేష్ఠము) వారి సభ జరిగినది. ఈసభము శేషగిరిరావుగారు కలుగు మంచి చెడ్డలు ఏర్పరుతుటకు గల సాధనములు మున్నగు వానినిగూర్చి ఆసభలో చర్చించిరి. సభ్యుల ఆర్థికతలనుగూర్చి శ్రీమతుకు చర్చ నది. మరల వారిలో శ్రీమతిగా భిన్నాభిప్రాయములు కలిగినవి. కాంగ్రెసు మతము (శివు) నొక్కకొని సంతకము చేయనివారిని గూడ స్వరాజ్యపక్షమున సభ్యులుగా చేర్చుకొనవలసిన కొందరుని. అట్లెంతమాత్రమును చేర్చుకొనగూడదని కొందరు చాల శ్రమగా వాదించిరి. అట్లు చేర్చుకొనినచో కాంగ్రెసు ప్రతి వ్యక్తును గౌరవమునకును భంగము కలుగును. భరతదేశమునందు సకల ప్రజలకును ప్రతినిధి సభ్యులగునది కాంగ్రెసు సభ్యులొకని మరలదీక్షింప గాదు. గాన దాని గౌరవమునకు భంగము కలిగింపగూడదని వారు వాదించిరి. సమాధానము జరుగవలసిన వాటికి సభ నిలిపివేయబడినది మరల ఏప్రిలు 30వ తేదీన సభను జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. (హిందూ)

శ్రీయుతులు జమునాలాలు
బజాజు, వల్లభాయీపటేలుగార్లు

25 వ తేదీన రంగూనుచేరిరి

అనాడు యీ సభ్యులకు స్వాగత మొసంగుటకు చాల మంది స్త్రీమణులతో చేరియుండిరి. వారికి ఖద్దరును చందలను సమర్పించి బసకు తీసుకొని వెళ్లిరి. అనాడు సాయంత్రము జాబితాలోలులో దిగిరెండు ఉత్తమాగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగిన బహిష్కరణసభలో రంగూనుపక్షము వారికి సన్మానపత్రములను సమర్పించిరి. పిమ్మట పటేలు బజాజుగారు ధ్వజావలింపిరి. మహాత్మాజీ ఆజ్ఞలను మరునకుడు. తిలకునిధికి ధన మొసంగుడు. ఖద్దరునే కట్టుడు. అని మొదట పటేలుగారు హిందీలో మాటలాడిరి. కొందరు చెప్పే ప్రకారము ఆంగ్లమున మాటలాడగోరగా పిమ్మట వాంగ్మమున మాటలాడిరి. పిమ్మట బజాజుగారు గూడ మాటలాడిరి. 27 వ తేదీ రాత్రి వారు రంగూనునుండి మోల్కేనుకు బయలుదేరిరి. వారముకొలుచాటికి మరల రంగూనువచ్చి ఏప్రిలు 10 వ తేదీరకు సటునుండి మరల కలకత్తాకు బయలుదేరెదరు. బర్మాలో నిర్వహణసభ్యులు కలంబీరుయను ధనమునుగూడ లభించగలదని తలచుచున్నారు.

సంచార క్రమము

మార్చి 28, 29	మోల్కేను
" 30	మోగూ
" 31 ఏప్రిలు 1, 2, 3	మాండలే
ఏప్రిలు 4-5-6	రంగూను
" 7	చేకిన
ఏప్రిలు 8,9,10	రంగూను.

(స్వరాజ్యపక్షవలేఖరి)

శ్రీ శ్రీ నారాయణ చంద్రవైద్య
రత్నగారు

శ్రీశ్రీరచంద్రవిద్యానాగరుని కుమారుడు
నారాయణచంద్ర వైద్యరత్నగారు యాశ్వరచంద్ర విద్యానాగరుని కుమారుడు. చితంతుని వాచుములను ప్రోత్సహించుటకై నీ న విద్యా నాగరుడు తన కుమారుడగు నారాయణచంద్రగారికి వితంతువునే వివాహము చేసెను. నారాయణచంద్రగారు యీసం 27 వ తేదీన కలకత్తాలో మృతి నొందిరి. వీరి గౌరవాధ్వన విద్యానాగరుకళాకాలమున, మెట్రో పాలిటను యినిస్టిట్యూటును కెండుదినములు మూసివేయబడినది. నారాయణచంద్రగారు తమయింటిలో రాట్నముల సాతకాలను పెట్టిచి శ్రీలత పురుషులను గూడ రాట్నముల నూలు వడకుటనేర్చి చాలపనిచేసిరి. అసహాయోద్యమమునారంభమైనదిమొదలు మృతినొందువరకును ఖడ్గి శ్రీశ్రీ వీరు సలిసిరి (హిందూ)

ఆంధ్రనాటక సర్వస్వము

నవ కవితా కార్యస్థానము

కడదిన 28 వ తేదీ శుక్రవారము ఆంధ్రపత్రిక సంస్థ శ్రీ యుత పెరుగుమాడి శేషగిరిరావు పంతులుగారు "ఆంధ్రనాటక సర్వస్వము" (ఒక నూతన) అను పేరి కథా వ్రాసిన కార్యమును జూరగిరి. వారి "నూతన" యంతయు భావనీయమై యున్నది వారిమాతన నమనరంది కృషి చేయుటకు శేష సునిధి దలైయుంటిని. ఇప్పుడు నేను నాటకములగుర్చి యుచ్చటియై చుట్టినది. శ్రవ్యకార్యములకంటె దృశ్య కార్యములు శ్రేష్ఠము లని నిరూపింపబడినది. దృశ్యకార్యములనే రూపకములందును, రూపము శాశ్వతమగుటకు రూపక మయ్యెను. పూర్వము మన శేషమాన నాటకములు బహు లెక్కయగ నుండెను. యక్షగానములు వీధిగాకవలములగుట ముండెను. సుస్పృశమున గారి వాసాది మహాకవులు కొందఱు నాటకముల రచించియుండినను నవి యొక్కడనో గాని విశేషముగ బ్రదర్శింపబడియుండలేదు. మనకు నాటకదర్శకులగు రచి బాసినవారు పునః పాఠ్య నాటకసంఘములవారు. అప్పటినుండియే మనదేశమున (విశేషముగ ఆంధ్రదేశమున) నాటకరచన ప్రబలింది. పెక్కువారు కవులు పెక్కు నాటకముల రచించియుండిరి. భాషాకవిరచనములు కొన్ని, న్యతంత్రవనము కొన్ని, ఎక్కువ జూచినను నాటకములే. ఇదియన్నియుం బ్రతుకను ప్రదర్శింపబడుచున్న వాని యని యడిగిన నేను ప్రత్యుత్తర మీయించాలను. శ్రీ శేషగిరిరావుపంతులుగారు "ఆంధ్రనాటకములను నాటకము లెన్నియో మూలంబియున్నవి. జీవవలెనవి వీధి కట్టచున్నవి," అని వ్రాసినవారి వాతంతయు దృశ్యమేమియును లేదు. ఇన్ని నాటకములందును, "ఏది యుత్తమమో, ఏది సీతీభావమో, ఏది ప్రదర్శనమునకు సాధ్యమో, ఏది రసభరితమో," తెలిసి, యట్టివాని కే నాటక సమాజములవారు ప్రదర్శింపబడులేదు. ఇందులకు గారణము వారి కేనాటకముల వివరములు తెలియకపోవటమే.

ఇక నొక విన్నవనవి:— సాధారణముగా నాంధ్ర దేశమున గల ప్రతి తరతరమునందుండే, వారికి బది రెట్లెక్కువగ ప్రకటన కర్తలుగూడ నుండిరి. తమ నాటకములనుగాని రక్షింప గ్రంథములగాని, స్వయముగ ముద్రింపించుకొనుటకు కత్తిగల కవులు తక్కువగ నున్నారు. ఇతరులే (అనగా గ్రంథవికేతలు) యాగ్రంథములకు ప్రకటన కర్తలుగా నుండుట కట్టింపబడుచున్నది. ఈ కారణమున, ప్రకటన కర్తలు స్వల్పభిముక్తి, మతీయై ప్రకటనకర్తలచే ప్రకటింపబడిన నాటకమునే నింకొక కవిచే వ్రాయించి ప్రకటింపబడుట కట్టింపబడుచున్నది. వారిట్లుగుటయు, గవులు వ్రాయుటయునూడ, నొకేనాటకమును పలు పురు కవులు వ్రాయుటకు గారణములు. నేటిట్లు వ్రాసినవారి అట్లు వ్రాసిన కవులు నానై నాగ్రహము బూతుండురు గాక! నేనుగూడ నిట్లు వ్రాసి యప్పుడు పశ్చాత్తాపము నందుచున్న వాడనై. మొదట నొక కవిచే రచియింపబడిన నాటకమున మతీయై కవి రచించినప్పుడు, మొదటివానికంటె రెండవ రసవంతముగ నున్న నేయిబ్బందియు నుండదు. కాని యట్లుండక, నీరసముగ నున్నచో, కేవలము— ప్రకటన కర్త బలవంతముచేతను; భవాగతీతన వ్రాయబడినది చెప్పి యే చెప్పక.

ఈ కారణములచేత శ్రీ పెరుగుమాడి శేషగిరిరావు పంతులుగారు నూచించిన తెలుగున, "ఆంధ్రనాటక సర్వస్వము" అను పేర నొక పోతమును ప్రకటింపబడినది. ఇందు, ఒక్కొక్క నాటకము తెల్పుకొని, దాని రచించిన కవి పేరు— గ్రంథము దొరుకుటలము, ఇతి వృత్తసంక్రమము, ప్రదర్శనయోగ్యమా! పతనయోగ్యమా! నీతిబోధకమా! కాదా! అను విషయములును, ఇందుక రసారసవర్షంబుగూర్చి యందలి పద్యములనే యెత్తి చూపుటయు; మొదలగునవి యుండును. ప్రత్యేక కవులను దూషించుటకూ గాని, గ్రంథముల విమర్శించుటకూ గాని యీ పోతము ప్రకటింపబడినదికని కవులు దలంపవలసి విషయపూర్వముగ నడుచున్నాను. ఆంధ్రపత్రికాగ్రంథములు నాచుండు గడుజీవితము పత్రికయందు స్థలమిచ్చినచో, నొక్కొక్క నాటకవిషయముగూర్చి వ్రాయ దలంచితిని.

ఈ పోతము నాటకముల జరుగ గురూహలమందు వారికిని బ్రదర్శించువారికిని మిగుల నుపయోగముగ నుండుటయే గాక, గ్రంథకర్తల నామములును, లెఖ్యగ్రంథములును, గ్రంథ వికేతల నామములును, నిందుములముగ ప్రకటింపబడునను, నాచే రచియింపబడిన నాటకముల గూర్చి నేనే స్వయముగ విమర్శించుకొని, యందు బ్రదర్శించుటగాని, బలించుటగాని యోగ్యములే యుండుననితోచు నాటకములనుమాత్రమే శ్రీశేషగిరిరావు పంతులుగారికిలను, సుస్పృశరాగ్రంథం

ము భాషావికారములు, నాటకకళానిపుణులును నను శ్రీయుత శేషగిరిరావు పంతులుగారు యి.యెల్.టి.గారిలనును మర్శింపజేసి పోతమునందు జేర్చెను. కావున, ప్రకటనకర్తలను పునః, దనునాటకములను, ఈకింద నుదహరించిన విలాసమునకు, బంపి, నా నూతనమునకును దోర్బడె గోరుచున్నాను. (గ్రంథములు తిరిగి పంపబడవు.)

ద్రోణరాజు సీతారామా రావు,

(గ్రంథములు పంపువారిట్లు పంపగోరెదను— నకలితా కార్యస్థానము లల్లపల్లి (బందరుతాలూకా) కృష్ణాజిల్లా.

ఇదివర కొక్కటి కలదు

శ్రీయుత పురాణం శూరికాశ్రమి గారు 1917 వరకు వెలుడిన నాటకముల నన్నిటిని యడివరకు ప్రకటింపియున్నారు. అట్లు ప్రకటించిన 100 వరకు వానియెట్ల నున్నవి ఆప పేజీ వారుగా నున్నవని చాలవంది ప్రకటించిరి. పిమ్మట కాశ్రమి గారు విలిదండ శ్రీవాసరావుగారును ఒక పెద్దవానితో యూరు పేరి శ్రీయుత అయ్యకి వేంకట రమణయ్యగారి కిచ్చిరి అని కాశ్రమి గారు నేడే నామ వ్రాసిన గారు శ్రీయుత సీతారామా రావుగారు కాశ్రమి గారిని సందర్శించి వారితో నాటకానికి ప్రకటింపివారి కార్యభారము కొంత కర్తవ్యమని కోరుచున్నది. వెనుకముమాడి శేషగిరిరావు.

ప్రథమ కృష్ణానుండల నిమ్మ జాతుల మహాజనసభ ముస్తాబాద 22, 23 ఏప్రిలులు 1928

(ప్రథమకృష్ణానుండల నిమ్మ జాతుల మహాజనసభ 1928 సంవత్సరం యేప్రిలులు 22-23 తేదీలను మద్రాసు క్రయప్రకారాల పండితులకు మర్యాద. రావుబహద్రుడు ఓ. కండసామి పెట్టిగారి యాజమాన్యమున ముస్తాబాదగామములో సమావేశమగును గాక జిల్లాలోని నిమ్మజాతుల ప్రతినిధులందఱు యుజ్జాతులకొకటే సేవచేయుచున్న శ్రోత్రవ మిమనరిం, ప్రచారకలు, అభిమానులు, తక్కువ దయచేయగోరనాను. సభకై రయచేయవారు ముందుగా కార్యదర్శులకు తెలియపర్చియెడల అన్నియేర్పాట్లుచేయుగ చేయబడును. మద్రాసు శేషర కమిషనరు జి. యెఫ్. మడిసన్ దొరగారు విధిగా హాజరుచును. ప్రత్యేక యాహ్వానములు చేరనివారు మన్నించి దయచేయ గోరనాను.

కడియాల వెంకటరామయ్య చౌదరి,

కంకర వెంకటేశ్వర రావు,

వేము నాగయ్య,

22-23 ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శులు, ముస్తాబాద.

భరగపురము

భరగపురాంధ్ర యువజనసంఘము యొక్క ద్వితీయ గాల్వోత్సవము జరుపుటకు మార్చి 18 వ తేదీ ఆదివారము నాయుకాలమున ఎ. ఎమ్. రావుగారి అధ్యక్షతక్రింద గొప్ప భాగవంతుడైన ఆంధ్రమహానీయులగు బంధువు దండపాణి రాజును, పాపపు మాస్టుగారును, ఈర్ల నూతనకారాణుగారును, మనసా అప్పలస్వామిగారును, పి. నువ్వారావుగారును, నేరల్ల నూతనకారాణుగారును, ఎస్. కారాణుస్వామిగారును దయచేసి కార్యక్రమమును జయప్రదముగా జరిపించిరి. మహాత్ముని శిష్యాదినగుటలలర రాతిపాతకాలయంబు జయపు విద్యార్థులకు నాతిమత ప్రకములు బహుమానములుగా లభ్యమడెను. వా యగీతములతో సభాసభల నుత్సాహములకు జేసివేదన భర్తృకాలయొక్క ముఖ్యవర్తకముగూర్చి విస్తరించి చెబుటబడెను.

ఆదివారము, మార్చి 25 వ తేదీన బీదలకు అన్నదానము చేయుటకు ముస్తాబాదుగులకు తిరిగితిరిగి చెప్పిన దొడ్ల నూతన కారాణుగారికిని వాడరర్తి ఆదివారాణుగారికిని, కంటకంబుయందు చాలకవులు దీసికొనిన చింతకుంబు అప్పలస్వామిగారికిని, బయలుపల్లి సవాళిగారికిని, చిల్లారామస్వామిగారికిని, కర్తి సోములుగారికిని, కోవారి కృష్ణమూర్తిగారికిని, కోవారి అప్పారావుగారికిని, పి. మాధవరామచంద్రరావుగారికి, కృత్తికేశు వెంకట్రయ సర్వలెల్లల రామ దీసికొనిన శ్రమకు కుండము లప్పించుచుండె. నుమారు 300 మంది బీద సోదకులకు జయప్రదముగా సంతకము చేయబడెను.

కోవల్లి ఆనందరావు,

కార్యదర్శి, ఆంధ్ర యువజనసంఘము, భరగపురం.

విలేజులకు సూచన

జమాబందీ కర్తవ్యము - వారివెలం నుబ్బి గారు - ఇటువంటి లేఖలను ప్రతికూల ప్రకటింపబడునను, మిక్కిలిభాగమున్ను కలుగను. ఇది నిష్పయోజనము. అసహాయోద్యమము నలంబించి స్వరాజ్యముకొరకు పనిచేయుట తప్పు చేసినదాదలెను—(ఆం. ప. సు)

వర్తకవిషయములు

మద్రాసు - మార్కెట్టు

మారకము.

కాంకి తింతి మారకము	1 1/2 4 7/82 పెన్సిలు
కాంకిడిమాండు (ద్రాక్షలు)	1 1/2 4 8/82 పెన్సిలు
లండను దిమాండు (ద్రాక్షలు)	16 8/16 పెన్సిలు
కాంకి శాసనము కేలు	
కాంకి శాసనము (ద్రాక్షలు)	16 11/82 పెన్సిలు
అరె వెల వాయిదా (ద్రాక్షలు)	16 1/2 పెన్సిలు
కలకత్తా మార్కెట్టు	
మారకము	

బాంకుతింతి మారకము	1 1/2 4 1/16 పె
దిమాండు దిల్లులు	1 1/2 4 8/12 పె

గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీలు

6 0/0 ఋణప్రతములు 1926	యా. 102/6
6 1/2 0/0 ఋణప్రతములు 1926	" 102/4
6 0/0 " 1931	" 102/10
6 0/0 " 1932	" 104/
6 0/0 యు. పి. కాండులు 1926/41	" 98/

బొంబాయి - మార్కెట్టు.

ఇంగ్లీషు బార్ బంగారు	25/4
మి.టు బంగారు తక్షణం వెనలా	25/3
" మొదటి తీర్మానము	25/1/6
" రెండవ తీర్మానము	25/0/6
బార్ కంకి తక్షణం తీర్మానము	82/10
" మొదటి తీర్మానము	82/6

మారకము

సెక్యూరిటీమారకము	1/16 పె
పెమాండుదిల్లు 1	1 1/2 4 1/82 పె

నోటీసు

గుంటూరుజిల్లా సైక్లెట్ల తాలూకా తక్కువపాడు కాపురము వెలుగురు రామస్వామి అనే శేష యిందు మూలముగా సమస్తప్రయనచారికి తెలియజేయున శేషునగాక

నేను గుంటూరుగ్రామమునకు వచ్చి తిరిగి స్వగ్రామము నకు 20-8-1928 తేదీ రాత్రి రయలుకు కట్టుబండ్లగా యీ దిగువ నుదహరించిన కాగితములకుల ప్రస్తం దారిలో బారిపోయి నది గదరు దిస్తం కాగితములు యెవరికైనా దొరకినయెడల తెల్పియిచ్చినవారికి రు 100-0-0 లు బహుమానమును యిచ్చుటకు సిద్ధముగా నున్నాను.

- (1) మారాటల కోట న్యాయాలమీద పొందిన డిక్రీ 1
- (2) కొరబండి రత్నం కాయాలమీద పొందిన డిక్రీ 1
- (3) నుద్దపల్లి కరింసాపాటు రాద్రి సంర మార్గశిర బ రి లు తేదిన వ్రాయించియిచ్చిన రు 87-15-6 లు మొత్తం గల నోటు 1
- (4) మధిరవాళిల మీరాసాపాటు, మత్తలసాపాటు రాద్రి సంరత్నర పున్య బ రి లు తేదిన రు 48-1-0 వట్ల వ్రాయించియిచ్చిన నోటు 1
- (5) సునికెట్టి కోటయ్యకాయాల రాద్రి సంర అక్రీజ కు రి లు తేదిన రు 504-8-0 లు మొత్తమును వ్రాయించియిచ్చిన నోటు 1
- (6) యర్రా అప్పయ్య సిద్ధాద్రి సంర మార్గశిర బ 2 లు తేదిన రు 15-8-0 మొత్తం వ్రాయించి యిచ్చిన నోటు 1
- (7) శేఖర్మి నూదుసాపాటు జానుసాపాటు దుండుభి సెం ర మార్గశిర కు 1 లు తారీఖున రు 810-1-7 లకు వ్రాయించి యిచ్చిన నోటు 1
- (8) నుద్దపల్లి శేరయ్య రు 12-0-0 లకు వ్రాయించియిచ్చిన కాగితం 1

ఇంకావారికిచ్చి కొట్టకు సంబంధించివట్ల కాగితములగుట.

వెలుగురి రామస్వామి వ్రాలు

27-8-28

పల్లాకిమిడి

పల్లాకిమిడి! మామమొక్కదూరముననున్న కర్ణుండ అడవికి సుమారు ౧౫ మైళ్ళదూరమున ఎక్కడనుండియో పెద్దపులి వచ్చి పల్లెటపల్లెను గ్రామములకు విశేషముగా భయమును కలుగ జేయుచుండెను. శ్రీరాజువాడ పహానుభావులలో రెండు పెద్ద ఎనుపులను వండివేసిరి. మొన్నటికాత్ర శ్రీమహారాజు వారు మామకాసి దూరిని కొట్టిరి. మరునాటిదినమున పల్లెటను హానికాపులిని పెద్దయొక్కదూరములో తీసికొనివచ్చిరి. మహాభయమునను అయ్యుత్తములలో నుండి. ఆపులి మామకాసి పెద్దపులిలనుండిగాక నోక దుర్భాగ్యుల బాతిలో చేరినదని నవరలు చాలమంది చెప్పుచున్నారు. నోక చాల విన్నదిగా నున్నది. తొమ్మిదవగుల రెండవగుల పాదపును నాలుగవగుల ఎత్తును గలిగి మామకాసికి పులి యెక్కువ భీతిని కలుగజేయుచున్నది.

మ్యూసికాల్

ఈరథ్యన వచ్చిన మ్యూసికల్ ఇంస్టిట్యూటు గారు ఇక్కడి మ్యూసికాల్ వారు పడుచున్న యబ్బందులను బాధియు, రెక్కలు వ్రేలరాని తనభజనీయు గవర్నమెంటువాకి ప్రాసిన రిపోర్టులో నంగులన్నియు విపులముగా చెప్పించి పల్లాకిమిడి మ్యూసికాల్ కు ప్రభుత్వముచే రిస్కటిసితిలో భవనమును చేయవచ్చు ప్రణయిబ్బందులు భరింపరానిదగునని తెలియజేయుటచేతను, మ్యూసికల్ ప్రెర్మిక గారగు రాణు సామెలు వైదిమంబం సీతారాజుస్వామి పంతులుగారి నిరంకర శ్రమిలనను ఇప్పటివరకు ఋణపడిన పదికొండువేల అయిదు వందల రూపాయలు ప్రభుత్వముచే రుచితముగ నొసంగినందు కెంతయు సంతోషించుచున్నాము. (ఇహానకామున ప్రభుత్వ సురాక్షమున బొందిన సీతారాజుస్వామి పంతులుగారి రెంతయు ప్రశంస నీయుండు.

చేసి సంతోషపలము.

ఆంధ్ర నాయకుల పర్యటనము

విశాఖకట్టనుండిపలమున సంచారము

ఈనాటి ప్రభుత్వమున పర్యటన కార్యక్రమమునకు చేతు చూపిరి; కాన్వేషమున తయారయ్యెనుటలో రాష్ట్రము పరిభా కార్యనిర్వాహకులు పర్యటనమునకు సజంధించి ఆయా జిల్లా కార్యదర్శులవద్దనుండి అభిప్రాయములను రావించి కార్యక్రమమును యేర్పాటు చేసికట్ట అగడదెను.

మొదట ఆంధ్రనాథుల రావించినవో ఏజిల్లాలో ఏజిల్లా పరిభాను నాయకులు, ముఖ్యముగా మాదకలసి యెన్నుకొని, జిల్లామొత్తం వై ఆవియ్యపురంబునో తదనకణ్యముగ (కలి జిల్లాలో వాణిందెనలిన దిండుల సంఖ్య ఎంతయోమాదకాస్తి యుండును కార్యనిర్వాహకుల తెలిసియుండెడిది. జిల్లామొత్తం ఆకర్షకములట్టియు, ఇతర హాస్తిములకుబట్టియు అర్హి న్నట్టియు ఆంధ్రనాథులవట్టియు, కైకాల్యజనాభా విషయములనుబట్టియు, పర్యటన దినముల యేర్పాటుచేసి యుండి కార్యమునని నా అభిప్రాయము.

విశాఖకట్టనుండి (ఏజిల్లానాథు) ౨౨౦౦౦ చతురస్ర మైళ్ళ వైశాల్యమును, ౩౨,౦౦,౦౦౦ అకరము నుమారు ౧౪ లాక్షాకాలను ౨౨౦౨ గ్రామములను కలిగియున్నది. ఇది హిం మాదకములనున్న అన్ని జిల్లాలలోను మిక్కిలి పెద్దదని వేరే చెప్పనక్కరలేదు. ఇట్టిజిల్లామొత్తమునకు ఏజిల్లాలో ౧౦, ౧౧ వేదీలు రెండు దినములనుమాత్రమే పర్యటన కార్యక్రమ మును ఏర్పాటుచేయుటచాల అత్యర్హకరముగ నున్నది ఈజిల్లా సంఘముయొక్క అధిక నితిమాద చాల హానునీతిలోనున్నది. ప్రచార కుల సంఖ్యమాద స్వల్పము. ఈజిల్లా వై ఆంధ్రనాథులను రమ స్వప్నీ ప్రసరింపజేసి కాన్వేషమునందు జిల్లాకవిర్పాటు చేసిన దినములు మొత్తముచేయుచు తదనకణ్యముగ కాన్వేషమును మామకాస్తికిని ప్రస్తుత పర్యటనములన లాభ మంతగా యుండదని నానమ్మకము.

హాతియాభివృద్ధియందు తీవ్రగతిని చూపు తెందుచుండిన విన్నజిల్లాలను (అవకళితలేకయే) హామ్యదినములు ఏర్పాటుచేయుచు వెలకపడియున్నదను నిందితులపాత్రలై యున్న ఈపెద్దజిల్లాకు ఈ రెండుదినములు మాత్రమే, ఏర్పాటుచేయట మ్యాయముకారు గాన దీనిని ఆంధ్రనాథులకు గమనించెదమ గాక. ఈవైహాతిములు రాష్ట్రము సంఘాభ్యుదయము కార్య కర్మమున, సంచారము చేయవలసిన తదితర నాయకులునుగూడ విచారించెదదని నమ్ముచున్నాను.

దేవగుప్తపు భాస్కరరావు,

ఆంధ్రనాథు హాతియాభవంబు సంఘము, కాంగ్రెసు కార్యాలయము, విశాఖకట్టను.

కావలెను!

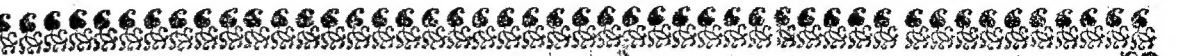
కావలెను!!

కావలెను!!!

మా సరస్వతీవాచకములు, ఇతర ప్రచురములు వ్యాప్తనకొరకు తెలుగుజిల్లాయం వంతటను తిరిగి పనిచేయుటకు ప్రావిలింగు ఏజెంట్లు కావలెను. ఇదివరలో పాఠశాలలో పాఠ్యాధ్యాయులుగాను లేక నూపర వైజయగ గాను పనిజేసియున్నవారికి ప్రాముఖ్యత యియ్యబడును. జీతము ముప్పదిరూపాయలు, మరియు సంచారపు ఖర్చులు వెనుకటి అనుభవము, వయస్సుతో ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలయును.

కె. యల్. యన్. సోమయాజులు,

రాజమండ్రి, గోదావరిబుక్కుడిపో.



ఇదివరలో మావద్ద నగలను కొనకుండిన

ఒక్కసారి కొనిచూడకోరెదము.



అమ్మలైన కంపులకమ్మలు } ఇవిగాక ముక్కుపుడకలు, సాధారణజేసరిలు, } పుష్కరగాములకోడు }
అమ్మలు. 50-150 లు వరకును } క్లావర్ జేసరిలు, అంటుపోసులు మున్నగువి } ధర రు. 45 నుండి }
అంతకుపైనను గలవు. } సహా హాజరులోనుండును. బాగద్దలేనివి మీ } రు. లు 80 నుకు గలవు. }
అమ్మలు. తృప్తికరముగా లేనివో వాపనుతీసుకొని వైకము తిరిగి యిచ్చెదము. చొక్కపువెండికి, సహాముఖగారమునకు }
అమ్మలూచియ్యబడును. } డిమ్మిడి రామయ్యశెట్టి, గురుసామిశెట్టి కంపెనీ, }
(2) } నగలవర్తకులు, 25 వై వావిలూరుకోడు, మద్రాసు.



లోకామయహార కన్సూరిమాత్రలు

పిన్నలుమొదలు వయసైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినది. 250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0 (1002) సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికిని హిందూ : స్థూలమాత్రలు ఆయుర్వేదమైనవి మొదలగునవి వియ్యవేసి 6 బుడ్డను పంపుదు. పి. శ్రీచంద్రరావు, కాంగ్రెసు ఇటీగేషన్ డిపార్టుమెంటు రాయలూరు (పెట్రోల్ ప్రావింసు) (1003) మీ కన్సూరిమాత్రలు వాడుటచే చలిజ్వరము, దగ్గు మొదలగు వ్యాధులు బాగుగా తుడిచినవి. తక్షణమే 6 బుడ్డను పంపుదు. చంద్రగట్టె నిలా గాడా-౩ హనుమాన్ బాగ్గి, కర్ణాటకోడు)



సారస్వతానవం (బుద్ధిప్రసాదిన)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు మంచి బలమునిచ్చు ఔషధము. జ్ఞాపకశక్తి కలిగించును, సంగీతజ్ఞుల కంతవర్ధనములగు మనోహరత నిచ్చును. కనుపు, రొమ్ము, పక్కలు, మోకాళ్లు, మూసఖండములు, కిరము వీటిలో గలుగు నొప్పలను పరిహరించును. మెదడు దుర్బలములన గలుగు చురపు, ఆలస్యము, తల వేదీలు, కండ్లువీటి, జీహ్వంబము, వీపునరములు చేపడం, కడుపులోనుండు సుకటుము, నలబద్ధము, అకలితేవండుట, తలతిప్పు దను, కాంతిహీనత, గుల్మము, మూలరోగములు, ఇంకన అనేకరోగములును గుణపరమును. విశ్వాధ్యులకున, న్యాయవాదులకు సుపేక్షించుట.

గు. 2 లు ఔషధములు కొనువారికి మా శ్రీరాములవారి పట్టాభిషేక కార్యాలయము ఇనాం. బ్రాంచి: - నెం 881, తంబుకెట్టిపేడి, చురురాను, క్రాంతిచుండి వి. పి. పంతులవేపు. పాశ్చాత్య వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ శీతారామవైద్యశాల మైసూరు. (4)



తగ్గరపడు!! } గవర్నమెంటువారి అనుమతిబొందిన } మించిపోవును!! }
ఏలూరులో గొప్ప మేడలాటరీ టిక్కెట్లు 550 మాత్ర మేయున్నవి }
2750 టిక్కెట్లు ఖర్చుపడినవి రు 16,500 లకు మేడ లాటరీ

మీ అదృష్టమును } మొత్తము 3300 టిక్కెట్లు } ఇదియేతగిన }
పరీక్షించుకొనుటకు } టిక్కెట్లు రు 5 లు మాత్రమే } తరుణము }

అయ్యలూరు: కృష్ణజిల్లా ఏలూరు పెద్దబహులోని సాతాలూరు మ్యూనిసిపల్ నెం 148 లు గల రెండోమైలుమేడ ఆడాల వీరుచాల ఫిట్టింగు గాక గవర్నమెంటువారికి తెలియజేసినవిలాట లాటరీ మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. టిక్కెట్లు కావలసినవారు తగ్గరపడినవో వారకపు. 2. టిక్కెట్లు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపే తేదీయెన్ను ప్రతేకమున్న ఆంధ్రప్రదేశ్లోను, కృష్ణాజిల్లా పులికలోను, ప్రచురపరచి గొప్పయిదొక్కగమును, పెద్దయినపులయెంటు ఏలూరులోనే లాటరీ కల్పబడును. 3. ఈటిక్కెట్లవల్ల చుమాలయ్యే సొమ్ములో రెండుట్లు 1 మోవన్ ౪ గయరా ఖర్చులపోకు మిగతాసొమ్ము లాటరీ చేయువంత ఏలూరు పెంటలో కో అవకలేపు ఛార్జింకో నుంచుదును. 4. ఈమేడకు తనఖాలు తగయిరాలలేవు. లాటరీలో గెలుపొందినవారు వెంటనే తమస్వంతఖర్చులతో ప్రత ప్రస దస్తావేజు బ్రాండుయెకొని రిజిస్టరీ చేయించుకోవలెను. 5. టిక్కెట్లు కావలసినవారు తమచేతు, నివాసము స్పష్టముగవాసి టిక్కెట్లు 1-కి రు 5-0-0 చొ. నా పేర మణియార్లు చేసినయెడల వెంటనే టిక్కెట్లు తిరుగ టిప్పాలో వ్యభజింతు. 10 టిక్కెట్లు ఒకేసారి కొను వారికి ఒకటిక్కెట్లు 1 మోవనుగా నివ్వబడును. 6. టిక్కెట్లు వి. పి. గా పంపబడవు. పోస్టుఖర్చులు పంపిణీ జవాబు యిచ్చబడును. మద్రాసునకు టిక్కెట్లు ఈ దిగువ తెలుపబడిన విలాసములలోనుండువారివద్ద కూడ కొంతను (1) వి. శేషగిరిరావుసంఘముగారు, కళవేడిటకు, ఆంధ్రప్రదేశ్ 7 కంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు. (2) పి. వి. నారాయణస్వామినాయుడు, మోడేటి నుబ్బయ్యకంపెనీ, 67, గిద్దంగిపేడి, మద్రాసు. మద్రాసునివాసుల సొకర్వార్డుమై ఈయెర్పాటు చేయబడినది. బయటపూరిలో నుండువారు టిక్కెట్లును రిజిస్టర్ మూలముగా పంపుటకై 0-4-0 లు ఆంధ్రముగా పంపవలెను. ఏలూరు } మాటూరి నర్వేశం, మేడహక్కుదారుడు. }
1-3-1928

